

GLAS GORENJSKE

LETO VIII ST. 51

KRANJ, 10. DECEMBRA 1955

10. december Dan človekovih pravic

Leta 1948., 10. decembra je Generalna skupščina Združenih narodov soglasno sprejela Splošno deklaracijo o človekovih pravicah. Vsi narodi na svetu praznujejo ta dan kot pomemben datum v procesu osvoboditve človeka — posameznika in s tem človeške družbe na sploh. Ta dan pa je hkrati vzpodbuda in opomin vsem naprednim ljudem, da so na svetu še ljudje in narodi, ki niso svobodni.

Ne samo neposredna zgodovina, ko se je za nacističnega vladanja v Evropi človek spremenil v navadno številko in v predmet za eksperimentiranje, tudi danes so še vedno pojavi, ko se jemlje človeku njegovo osnovno, človeško dostojanstvo in ko se tepta pravico samoodločanja ljudi in narodov. Ze dejstvo, da so bivši Hitlerjevi eksperimentatorji, ki so jih izpustili pred kratkim iz zaporov, danes »junaki« in »zaslužniki«, zaskrbjuje. Crnsko vprašanje v ZDA še danes ni rešeno; o rasni diskriminaciji v Južni Afriki so že dvakrat zaman razpravljali na Generalni skupščini: je še mnogo narodov, ki se borijo za osnovno človeško pravico: pravico živeti v svobodni skupnosti.

Vsa ta neresena vprašanja predstavljajo potencialni vir mednarodne napetosti in prav tu se lepo vidi, kako je človek posameznik pravzaprav trdno povezan z obče človeško skupnostjo. Nemirna Severna Afrika, Ciper in še mnogo drugih primerov iz neposredne minulosti, to vse je rezultat boja nesvobodnih ljudi za svojo lastno afirmacijo, za afirmacijo svojega naroda, svoje državnosti.

Današnji mednarodni položaj nudi mnogo možnosti za rešitev vseh od sedaj nerešenih problemov. Proces osvoboditve človeka nenehno napreduje. Vedno manj je nesamoupravnih področij, vedno manj nesvobodnih ljudi. Če ne gre s silo argumentov, ki so danes že izredno močni in tehtni, se uveljavlja pač z argumentom sile. S propagiranjem načel Splošne deklaracije in z nenehnim, vztrajnim bojem za uveljavljanje teh načel, pa bo slednjih poizkusov vse vse manj. S tem pa bo postavljen soliden temelj za mir v svetu.

Z občinskih konferenc Zveze komunistov na Gorenjskem Dvoličnežem v vrstah ZK ni prostora

Kot smo že poročali, je bila preteklo nedeljo v Kulturnem domu v Radomljah letna občinska konferenca Zveze komunistov domaške občine. Od 110 izvoljenih se je konference udeležilo 107 članov.

Sekretar dosedanega občinskega komiteja ZK Zdravko Troha je v svojem obširnem poročilu kritično ocenil in podrobno analiziral stanje v občini. Ze v začetku referata pa je poudaril, da je naloga konference, spregovoriti predvsem o slabostih, ki niso majhne, in na taki kritični osnovi začetati smernice bodočemu delu Zveze komunistov.

Kot povzemamo iz poročila, je ZK uspešno opravila več

naše gospodarske politike, ali pa jo celo izrabiti v ozke lokalistične namene, se je treba boriti z vso odločnostjo in doslednostjo.

Malodušnost in nezainteresiranost posameznih komunistov hromi in zavira delo osnovnih organizacij, zaradi česar so tudi nesamostojne. Ponekod še niso prebredli krize, da bi osnovne organizacije samostojno obravnavale in reševale posamezne probleme, marveč

organizacije in naj v njih vzgajajo našo mladino. Komunist še ni opravił svoje dolžnosti, če misli, da je dovolj prisostvovati sestankom osnovne organizacije in plačati članarino. Komunist je svoji osnovni organizaciji le odgovoren za svoje delo. Zaradi tega bo nujno potrebno, idejno - politični vzgoji komunistov posvetiti čim večjo skrb. Treba jih je vzgajati, in to ne le, da bodo o vsem poučeni, marveč da bodo sposobni

(Nadaljevanje na 2. str.)

Z občinske konference ZKS v Domžalah, ki je bila v Kulturnem domu v Radomljah preteklo nedeljo

konkretnih nalog v zvezi s formiranjem nove občine in združevanjem najpomembnejših političnih in družbenih organizacij. V zvezi s proučevanjem nove ekonomske politike in nadaljnega razvoja kmetijstva ter v zvezi z družbenim upravljanjem je občinski komite organiziral deset predavanj iz konference s predstavnic političnih in družbenih organizacij ter organi delavskega samoupravljanja.

Sklepi beograjskega gospodarskega posvetovanja in resolucija Zvez odbora SZDL so za komuniste obvezni, hkrati so komunisti tudi odgovorni za njihovo konkretno izvajanje. Vendar pa je poročilo ugotovilo, da se osnovne organizacije Zveze komunistov ne borijo dovolj dosledno za realizacijo teh sklepov. Zaradi tega so nekateri prenapetosti brez vsake politične koncepcije že pričeli dvigati glave in mislijo, da je sedaj prišel njihov čas za kritiziranje naše ekonomske politike. Proti vsem tistim, ki skušajo na kakršenkoli način zavirati izvajanje

čakajo navodil »od zgoraj«. Taki primeri so se dogajali v osnovnih organizacijah podjetij »TOKO«, »INDUPLATI«, »UNIVERZALE« in drugod, kjer je bil potek sestankov odvisen od prisotnega člana občinskega komiteja, čeravno je bilo dovolj časa, da se sekretar in ostali komunisti za sestanke dobro pripravijo. V »INDUPLATI« in »TOKO« ni bilo setankov že po več mesecev, v slednjem že kar pol leta. V teh dveh osnovnih organizacijah so bili zadnji sestanki sklicani le na pobudo občinskega komiteja. Povsem jasno je torej, da tam ni bilo pravega političnega dela in tudi ne uspehov, čeravno so prav v teh dveh podjetjih imeli največ težav ob uveljavljanju novega plačnega sistema.

Vprašanje mladinske organizacije je bilo v občini dokaj zanemarjeno. Marsikje je mladina, predvsem na vasih, prepuščena dvomljivi vzgoji, medtem ko se Zveza komunistov in SZDL nista dovolj zanimali. Vzgoji naše mladine je treba posvetiti čim večjo skrb, hkrati pa ji je treba nuditi več konstruktivne, tovariške pomoči, kar naj mlade ljudi odvréča od neprirnčnih prireditvev.

Tudi ostalih družbenih organizacij se ne sme zanemarjati. Delo in mesto pravega komunista je med ljudmi, v množičnih organizacijah in društvih. Mladi komunisti naj se vključujejo v mladinske

Ze julija meseca 1941. leta je bila v Poljanah ustanovljena partijska organizacija. Formirala je tako imenovane trojke in četvorke, med naprednim prebivalstvom širila borbeno razpoloženje in zbirala orožje ter hrano. Kako uspešno je bilo delo tedanje partijske organizacije, potrjuje dejstvo, da je znala pridobiti za OF predstavnik katoличanov in nacionalistov, s katerimi je imela skupen sestanek junija meseca. Program OF, ki so ga skupaj pretresli, je združil vse tedanje napredne elemente v OF, katere odbor je bil ustanovljen v Poljanah konec julija. Prvi člani takratne organizacije so bili: Maks Krmelj iz Hotavelj, Pavel Oblak iz Bukovega vrha, Rudolf Robnik iz Zabje vasi, Vinko Mlakar iz Gorenje vasi, Valentin Rihtaršič iz Poljan ter Maks Kalan iz Hotavelj.

Na pomembnem sestanku komunistov rajona Skofja Loka, ki je bil v bližini Lenarta v Selški dolini, je bilo sklenjeno, naj se takoj osnuje poljanska četa in prične z oboroženimi napadi in akcijami, ki naj bi slabile okupatorjevo moč in onemogotile izvedbo načrtov o preseljevanju. Četa je bila takoj ustanovljena in je s sodelovanjem trojk iz poljanske organizacije pričela z diverzantskim delom: uničevala je telefonske zveze, minirala in poškodovala nekaj mostov, izvedla akcijo na okupatorjevo skladišče v Poljanah in drugod.

Z ustanovitvijo prvih partijskih skupin se je precej dvignilo in še bolj zažvelelo borbeno razpoloženje ljudi. OF je postala vedno bolj popularna organizacija in ljudstvo je od nje pričakovalo velikih dogodkov. Po vseh vaseh je imela svoje zaupnike. Veliko skrb je posvetila povezanosti med organizacijami za

Odkrili jim bodo spomenik

V Nomenju bodo odkrili v nedeljo 11. decembra spomenik padlim borcem, v taboriščih umrlim in talcem.

Na lepem spomeniku, ob strani, so vklesana imena padlih borcev v NOB: Jožeta Ažmana, Janeza Zupana, Gabrijela Gogala, Jožeta Jenska, Staneta Tomažina in Jožeta Zupana.

Imena talcev, ki so jih ustrelili v Begunjah 1942. leta: Mirka Ažmana, Janeza Sušnika, Petra Zupana, Janeza in Jožeta Znidarja.

Prav tako so vklesana tudi imena umrlih v taboriščih: Andreja Burje, Jenka Fajfarja, Ivana Jurgeca, Ivana Kozjaka, Jožeta Stareta, Helene Zupanove in Janeza Sušnika.

Lep spomenik, ki stoji tudi na zelo lepem kraju v Nomenju, je izdelala akademska kloparka Vladimira Bratuš-Furlanova.

Ob obletnici poljanske vstaje

Ze julija meseca 1941. leta je bila v Poljanah ustanovljena partijska organizacija. Formirala je tako imenovane trojke in četvorke, med naprednim prebivalstvom širila borbeno razpoloženje in zbirala orožje ter hrano. Kako uspešno je bilo delo tedanje partijske organizacije, potrjuje dejstvo, da je znala pridobiti za OF predstavnik katoличanov in nacionalistov, s katerimi je imela skupen sestanek junija meseca. Program OF, ki so ga skupaj pretresli, je združil vse tedanje napredne elemente v OF, katere odbor je bil ustanovljen v Poljanah konec julija. Prvi člani takratne organizacije so bili: Maks Krmelj iz Hotavelj, Pavel Oblak iz Bukovega vrha, Rudolf Robnik iz Zabje vasi, Vinko Mlakar iz Gorenje vasi, Valentin Rihtaršič iz Poljan ter Maks Kalan iz Hotavelj.

Na pomembnem sestanku komunistov rajona Skofja Loka, ki je bil v bližini Lenarta v Selški dolini, je bilo sklenjeno, naj se takoj osnuje poljanska četa in prične z oboroženimi napadi in akcijami, ki naj bi slabile okupatorjevo moč in onemogotile izvedbo načrtov o preseljevanju. Četa je bila takoj ustanovljena in je s sodelovanjem trojk iz poljanske organizacije pričela z diverzantskim delom: uničevala je telefonske zveze, minirala in poškodovala nekaj mostov, izvedla akcijo na okupatorjevo skladišče v Poljanah in drugod.

Z ustanovitvijo prvih partijskih skupin se je precej dvignilo in še bolj zažvelelo borbeno razpoloženje ljudi. OF je postala vedno bolj popularna organizacija in ljudstvo je od nje pričakovalo velikih dogodkov. Po vseh vaseh je imela svoje zaupnike. Veliko skrb je posvetila povezanosti med organizacijami za

radi brezhibnega in naglega obveščanja ter tesnejšega medsebojnega sodelovanja. V ta namen so bile vzpostavljene redne zveze z Gorenjo vasjo, Sovodnjem, Skofjo Loko, Selško dolino in Kranjem. Vzdrževali so jih tovariši Anton Oblak, Vinko Mlakar, Maks Krmelj, Rihtaršič in drugi. — Tudi mladina, ki jo je vodil tovariš Jože Galičič iz Hotavelj, je pokazala veliko borbenost. V jeseni 1941 je imela nekaj širših sestankov, ki sta se jih udeležila tovariša Dušan Zagar in Mira Tomšič - Vlasta.

Prilprave za splošni upor so v poznih jesenskih mesecih silno hitro dozorevale, moč partizanskih enot pa je skokoma rasla, saj je dobivala pri prebivalstvu močno moralno oporo, ki je ostala vsekoli v plemenitem ravnovesju z revolucionarnim razpoloženjem. Seveda je okupator to hitro občutil in s poostrenimi varnostnimi ukrepi začel siliti na svoje ljudi ter poskušal s krutim nasiljem in sankcijami uničiti moč in vlogo razvijajočega se osvobodilnega gibanja. Policijske ure, streljanje in aretacije, ki so bile posledica ogroženosti in nezadovoljstva, niso mogle spričo nastalih razmer doseči zaželenega smotra. Tudi lažna propaganda časopisa »Karavanken Botte« ter plačanih agentov, ki je prikazovala partizansko aktivnost kot »dejavnost komunističnih tolpa in sovražnih elementov«, ni mogla omajati trdne vere ljudstva v OF. 19. oktobra so pripadniki gestapa aretirali v občini Poljane veliko število ljudi in jih odpeljali v škofjelške zapore.

Take razmere so partizanskemu vodstvu narekovaile, da je konec novembra 1941 sprejelo sklep o ustanovitvi škofjelškega bataljona. Vzpredno s tem pa sta tovariša Maks Krmelj in Vodopivec iz Kranja pripravljala zadnje načrte za upor. Poljanska četa se je v teh dneh močno okreplila z novimi borci, razmere za splošno vstajo pa so vedno bolj zorele. S prihodom Cankarjevega bataljona v Poljansko dolino, po velikem vojaškem uspehu 12. decembra v bližini Rovt, kjer je padlo 45 (Nadaljevanje na drugi strani)

Doslej mrtvilo - zdaj pa krepko naprej Tako so sklenili na ustanovni konferenci LMS za občino Kamnik

V Kamniku je v zadnjem obdobju mladinske organizacija nazadovala. Teško je bilo najti med člani ZK ali SZDL človeka, ki bi bil voljan delati z mladino. Eni se ne cutijo za to sposobni, drugi pa se ne zavedajo svojih dolžnosti. Napačno je mnenje, da so za to poklicani samo prosvetni delavci, čerprav oni opravljajo to dolžnost v veliki meri. Povsod, predvsem pa v industrijskih obratih, je mnogo ljudi in delovne inteligence, ki bi bili za to sposobni in odgovorni. Položaj naše mladinske organizacije je bil tak, da v času formiranja komune ni bilo mogoče niti organizirati mladinske konference, na kateri bi lahko izvolili dober občinski komite. Zato je občinski komite ZK že pred mesecem organiziral sestanek predstavnikov vseh društev in ustanov, kjer dela mladina. Pokazalo se je, da

predstavnik mladinskega komiteja niso bili kos situaciji, čerprav so skušali dopolniti zamujeno. Kljub temu so posamezni aktivni dobro delali, predvsem na gimnaziji in v nekaterih industrijskih obratih. Ti aktivni pa so bili v svojem delu prepuščeni lastni iniciativi in niso našli medsebojne povezave v skupni organizaciji.

Ko je bila to nedeljo ponovno sklicana ustanovna konferenca Ljudske mladine Slovenije za občino Kamnik, se je pokazalo, da je v tem pogledu nastala razveseljiva sprememba. Konferenca se je udeležilo 107 mladincev. Referat je v imenu iniciativnega odbora podal tov. Franc Kuret. O delu posameznih mladinskih aktivov pa so poročali sekretarji. S posebno pozornostjo so zborovalci poslušali govore zveznega poslanca Toma Brejca. Pri volitvah je bil izvoljen 15-članski odbor s sekretarjem Francem Kuretom.

14. december - Dan vstaje v Bohinju

V noči od 13. na 14. decembra je bila v Bohinjski Bistrici zgodovinska seja borcev in aktivistov bohinjskega kota, kjer je bil sprejet sklep o vstaji v tem predelu. Seji je prisostvoval in jo vodil Tomaž Godec, bohinjski revolucionar, razen tega pa je bilo navzočih tudi 15 aktivistov.

Napad naj bi se začel 14. decembra ob 2. uri zjutraj. Tisto noč so porezali telefonske žice, pred bohinjsko sirtarno so podrli most čez Bezdeno in presekali cesto Bled-Bohinj.

Toda zaradi izdaje so pribumeli Nemci z oklopnimi vozili iz Bohinjske Bistrice in razbili bataljon borcev, ki je bil oborožen le z enim mitraljezom in okoli 80 puškami.

V spomin na vstajo v bohinjskem kotu bo proslavljala bohinjska občina svoj občinski praznik. Kot uvod v praznovanje bo odkritje spomenika v Nomenju. Razen tega bodo odkrili še spominke plošče padlim v NOB v Češnjici, Podjelju, Srednji vasi, Studorju in Stari Fuzini.

Občinska konferenca ZB v Škofji Loki Plodno delo komisij - Priprave za pokrajsko konferenco Zveze borcev Slovenije

V navzočnosti okoli 40 delegatov in vrste gostov, zastopnikov množičnih organizacij in okrajnega odbora Zveze borcev, je bila 1. decembra v Škofji Loki občinska konferenca Zveze borcev. Posamezna poročila so pokazala zadovoljivo dejavnost posebnost, ker je opaziti, da je novi način dela po komisijah zelo učinkovit. V diskusiji pa so bile ugotovljene razne pomanjkljivosti — odbor je sicer dobro delal, vendar je bil premalo povezan s terenskimi organizacijami. Da se bo v bodoče odpravila ta organizacijska slabost, bo treba organizirati več posvetovanj krajevnih organizacij z občinsko, pa tudi polletna množična zborovanja. Otrokom padlih borcev je bila zagotovljena materialna

pomoč, vendar je bilo premalo zanimanja tudi za moralno in politično vzgojo otrok, tudi učni uspehi teh otrok niso bili zadovoljivi kljub organizirani inštruktorski službi.

Pospešili bodo tudi službo zbiranja gradiva iz NOB in znamenitih avtobiofografskih podatkov borcev. Novo priklučeni kraji loške komunje pa so zahtevali, da se na ploščo v domu vklešejo tudi imena borcev njihovih organizacij. Treba bo misliti tudi na spomenik 50 talcem pri Kamnitniku. Vse loške organizacije pa se sedaj pripravljajo na pokrajinsko konferenco, za katero se bodo člani Zveze borcev z vse Gorenjske zbrali na predvečer občinskega praznika Skofje Loke — 17. decembra. —jn

- V tej številki:**
- Zunanje politični komentar (stran 2)
 - Tokrat: Vzgojni pomenki za naše žene (stran 4)
 - O DPD Svoboda »Tomaž Godec« iz Bohinjske Bistrice (stran 5)
 - Šport - šport - šport (stran 6)

Ideološki tečaji - osnovna pomoč,

ki jo je nudil občinski komite osnovnim organizacijam ZK, katere tare precej težav

Kamnik, 4. decembra.

V Kamniku je bila danes letna konferenca Zveze komunistov kamniške občine ob udeležbi 108 delegatov. Konference so se udeležili tudi sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Janez Vipotnik in zvezni poslanec Tomo Brejč.

Izčrpen referat je imel sekretar občinskega komiteja Avguštin Lah, ki je po zunanje politični problematiki orisal naše gospodarske probleme in napredek industrije v ožjem kamniškem okolišju. Obeležil je več ekonomskih problemov s posebnim poudarkom, da se v materialnih pogojih življenja delovnega človeka zrcali njegovo vsakdanje delo, njegovo pojmovanje družbenega razvoja in ocena dnevne problematike. Zato nas mora pri našem delu predvsem voditi skrb za sposobnost delovnih ljudi in odgovornost slehernega našega aktivnega borca za socializem.

Motnje, ki sedaj otežujejo položaj delovnega človeka, so v dobršni meri posledica napak, ker se interesi posameznikov, pa tudi kolektivov, večkrat uveljavljajo kot nasprotni našim družbenim interesom. Interesi delavskega razreda ne morejo biti samo interesi posameznih kolektivov, temveč skupni interesi vsega delovnega ljudstva.

OBČINSKI KOMITE NUDI

POMOČ VASKIM ORGANIZACIJAM

Po referatu sekretarja so zborovalci obravnavali poročila o delu v letu 1955 in proučevali nekatera tehnična vprašanja v zvezi s plovbo po Donavi. Jugoslavija si bo vsekakor prizadevala čimbolje rešiti in uresničiti načela konvencije o plovi po Donavi.

Sovjetska državnikarja — predsednik Sovjetskega lada Nikola Bulganin in sekretar KZ SZ Nikita Hruščev sta se pred dnevi poslovila od burmanske vlade in nadaljevala pot v Indijo. Ob odhodu iz Ranguana je maršal Bulganin podaril predsedniku burmanske vlade v znak prijateljstva potniško letalo. Bulganin in Hruščev se bosta v Indiji mudila še nekaj dni, nato pa bosta obiskala še kraje v južnem delu države.

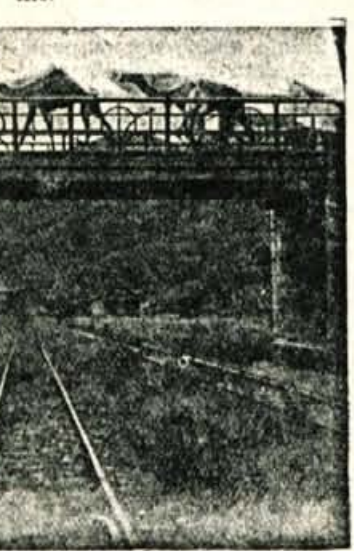
—t—

Ljudje in dogodki

V mislih z „Galebom“

Ob obisku predsednika republike v prijateljski Etiopiji in Egiptu

spevek Jugoslavije k mednarodni pomiritvi in ponoven vzgled, koristnega sodelovanja med državami, ki so zemljepisno precej oddaljene in imajo različne družbene sisteme.

Železniška proga, ki veže Addis Abebo z Džibutijem, je dolga nekaj več kot 700 km in je za sedaj edina železniška proga v državi.

Obisk predsednika republike bo pomemben doprinos, ne samo k boljšemu razumevanju med državama, ki ju bo obiskal in nami, marveč k splošnemu izboljšanju mednarodnega vzdušja. To bo nov pri-

NA POTI V ETIPIJO

»Galeb«, s katerim potuje predsednik republike, je že v četrtek plul po Rdečem morju in bo verjetno, še preden bo zadnji bralec prebral te vrstice, prispel na cilj — etiopsko

čilo komiteja, ki je prikazalo obračun dela v okviru nove velike občine. Glavna značilnost, ki se je pokazala v novih organizacijskih oblikah občine je, da ima mestna or-

dela odpiral širše obzorje, da so se laže znašli v situaciji in da so bili seznanjeni z marksistično analizo prilik ter so na tej osnovi tudi opredeljevali svoje sklepe.

S konference ZKS v Kamniku

ganizacija ZK dosti močne pozicije in nudi precej pomoči okolici, medtem ko okoliške organizacije tare precej težav. Te organizacije so razmeroma šibke, neredne v svojem delu in kar je pglavitno, njihov idejni nivo je precej šibek. Zato so stalno navezane na pomoč mesta. Za te podružnice so najbolj pomembna oblika dela predavanja za širok krog državljanov.

Tudi občinski komite je svoje delo usmeril prav na skrb za dviganje idejne ravni članstva, saj je v 10 mesecih organiziral 12 seminarjev, na katerih so dvakrat obravnavali zunanjo politiko, po trikrat vprašanje komun in gospodarstva ter notranja organizacijska in politična vprašanja, enkrat pa družbeno upravljanje, pomen socialistične zveze, vprašanje mladinskih in telesnovzgojnih društev itd. Med predavatelji so bili ugledni gostje: Janez Vipotnik, Tomo Brejč, dr. Marijan Breclj, Janko Rudolf, ing. Tepina in drugi. Razen teh seminarjev pa je deloval v Kamniku tudi ideološki tečaj, ki ga je skozi 4 mesece obiskovalo po 50 članov.

Občinski komite osnovnim organizacijam ni dajal direktiv, kaj naj delajo, pač pa je komunistom s temi oblikami

CELOTEN USPEH SLONI NA DELAVNOSTI KOMUNISTOV

V zadnjem času so partijske organizacije v kamniški občini vse manj razpravljale o drobnih problemih, posebno osebnega značaja, ker so le-te delno premostile in se tako reditvijo zelo zadovoljni. Lahko več posvetile problemom izgradnje socializma, poglobljanju v družbeno problematiko itd. Ostalo pa je pred njimi še polno področij, kjer se niso dovolj uveljavili, posebno v delu prosvetnega društva »Solidarnost«, mladinske organizacije in Soci-

Kakor smo na kratko že poročali v ponedeljkovi številki, je bila preteklo nedeljo občinska konferenca ZKS v Skofji Loki.

V obširnem referatu je sekretar občinskega komiteja Milan Zakelj izčrpano in kritično obravnaval delo organizacije v preteklem obdobju. Prav tako je tudi obrazložil

predvsem koruzo, pšenico in goje oljko, v višjih legah pa goje živino. Zelo veliko pridelajo tudi kave, ki je osnovni izvozni artikel. V zadnjem času se je začela razvijati tudi industrija, ki se naslanja na bogate vire domačih surovin.

Z združevanjem nekaterih plemen se je začela formirati država šele v 19. stoletju. Razvoj so ji ovirali pohlepní tujci, ki so se že v 90 letih preteklega stoletja začeli zanimati za to strateško zelo pomembno in z različnimi surovinami bogato deželo. Prišli so Angleži, Francozi in Italijani ter ustanovili svoje kolonialne posesti: Francozi Džibuti, Angleži Somalijo in Italijani Eritrejo. Pri nadaljnjem prodiranju so bili Italijani leta 1896 zaustavljeni in temeljito potolčeni v bitki pri Adul. Vendar se je kolonializacija nadaljevala in Etiopija je bila pod gospodarskim in političnim vplivom evropskih držav. Leta 1935, je Mussolini izzval vojno z Etiopijo, na katero so bili Italijani dobro pripravljeni. Kljub temu pa so morali zavojevalci napeti vse sile, da so zlomili odpor Etiopcev, ki so bili tako rekoč gororoki. Že za druge svetovne vojne so bili Italijani preganjeni iz Etiopije in na prestol se je vrnil vladar Haile Selassie.

Leta 1951, je stopila Etiopija v federacijo z Eritrejo, ki je bila pred vojno italijanska kolonija. Po drugi svetovni vojni so začele vse močnejše tendence za gospodarski razvoj in osamosvojitve države. Tako raste na temelju predvojne polkolonialne države nova država, ki ne bo več igračka v rokah velikih sil.

alistične zveze ter socialistične izgradnje na vasi. Kjer dobro delajo komunisti, tam so tudi gospodarska podjetja dosegla lepe uspehe, medtem ko so v nekaterih podjetjih prav zaradi slabega dela komunistov nastale razne težave.

Komunisti so aktivno sodelovali tudi v izgradnji novega komunalnega sistema. V novi občini prebivalci v znatno večji meri sodelujejo na vseh področjih družbenega življenja. Izvoljeni so bili krajevni odbori na sedežih dosedanjih okoliških občin, v katerih sodeluje 121 državljanov. Pri občinskem ljudskem odboru rešuje tekočo problematiko 8 svetov. Se vedno pa niso rešena vsa kadrovska vprašanja nove občine, ker manjka več strokovnih uslužbencev.

ČLANI DELAVSKIH SVETOV PREMAJO POZNAJO SPLOŠNO PROBLEMATIKO

Letos poteka 5 let delovanja organov delavske samouprave v podjetjih. Ideja delavske samoupravljanja se je že v polni meri uresničila, vendar pregled delovanja teh organizacij kaže, da so se vse preveč borili z mnogimi drobnimi problemi. V bodoče bodo morali posvečati več skrbi čuvanju družbenega imetja in s širšo perspektivo reševati notranja vprašanja podjetij. Delavski organi bodo morali zagotoviti še več pogojev in možnosti za strokovno vzgojo delavcev, tehnično zaščito in za vzgojo mladega kadra.

V živahni razpravi, ki je sledila poročilu, sta sodelovala tudi Tomo Brejč in Janez Vipotnik.

V BORBO ZA SOCIALISTIČNO ZAVEST!

Z občinske konference ZKS v Skofji Loki

namen konference, ki naj razpravljajo in osvetli spremembo v naši gospodarski politiki ter sprejme konkretne sklepe in postavi naloge pred komuniste, ki jih morajo z vso odgovornostjo pred skupnostjo reševati v zvezi z novo ureditvijo občin. Zelo živahna in plodna diskusija pa se je usmerila predvsem na vprašanja ideološke narave, bodisi v podjetjih v zvezi z delavskim samoupravljanjem ali šolstvu, bodisi z delom v raznih organizacijah. Zato je konkretne sklepe o novi gospo-

dobro znašlo na odgovornih mestih v gospodarstvu, kljub temu, da niso bili strokovnjaki, prav tako se je večina članov vključila v družbeno-politično življenje občine, v društva, v organe samoupravljanja, čeprav ugotavljamo, da tam še vedno nimajo tiste vloge, ki bi jo morali. Predvsem je potrebno v ljudeh utrjevati socialistično zavest, dati vsemu delu politično vsebino, socialistično miselnost, tako so v mnogih podjetjih delavski sveti odigrali pozitivno vlogo (DS v Jelovici, »Se-

Na občinski konferenci ZKS v Skofji Loki je razprava pokazala lepe uspehe

darski smeri zlasti glede dviga življenjskega standarda, konferenca prepustila bodočemu komiteju, ki jih bo izdelal in posredoval članstvu.

Ce je konferenca po poročilih in diskusiji pokazala lepe uspehe o delu komunistov v preteklih osmih mesecih in ugotovila, da je organizacija uspešno izvedla naloge zlasti pri vzpostavljanju novega občinskega odbora, njegovih svetov in organov, pa je na drugi strani konstruktivno kritično obravnavala tudi nekatere negativne pojave. Borba proti njim bo prispevala k še uspešnejšemu delu.

Praksa je pokazala, da se je mnogo politično zrelih ljudi

širju», Strojnem podjetju). Isto velja za ljudski odbor in njegove svete in za nekatera manjša podjetja. So pa nasprotno še podjetja in ustanove, kjer je samoupravljanje le bolj na papirju (Gradis, Predilnica, Državno posestvo; tudi šolski sveti še niso doumeli svoje vloge v celoti). Delavski sveti naj bolj skrbje za proizvodnjo, za cene proizvodov, za izboljšanje plačnega sistema, za celotno gospodarsko problematiko podjetja v okviru celotne naše skupnosti. Lokalistične tendence je najostreje obsoditi, zlasti pa pobijati miselnost: »To pa je naše!« DS naj upravljaajo podjetja, skrbje za intenzivnejšo (Nadaljevanje na 3. strani)

Zgled lastne iniciative

Podjetje brez osnovnih sredstev

Dostikrat govorimo in razpravljamo o podjetjih, ki se ustanovljajo. Govorimo o njih potrebi in umestnosti ustanovitve. Pri teh razpravah pridemo dostikrat do zaključka, da je ustanovitev določenega

ljudske oblasti in samih prebivalcev uspel kolikor toliko obnoviti in ponovno zgraditi Srednjo vas. Ta gradbeni odbor pa se je v gradbenih delih tako izuril, da bi ga bilo škoda razpustiti ter odpustiti

Kmetijske zadruge iz Stare Fužine. Tudi sirarne te zadruge so adaptirali. Sadovi njihovih dela so prav tako na Ribčevi planini. Trije veliki hlevi, temelji za sirarno in stanovanjska baraka za planšarje so jim v pomoč.

Za kmetijsko zadrugo iz Srednje vasi so na planini na Kraju napravili iz starih vojaških karavl moderne hleve. Tudi kočja Planinskega društva na Velikem polju je že pod streho. Tudi to je njih delo.

RAST PODJETJA

Rast tega mladega gradbenega podjetja, ki ga je ustanovila v pravem smislu besede potreba, je razvidna že iz navedenih gradenj. Upravičenost njegovega obstoja pa nam dokazujejo razne ponudbe za gradnjo tudi zahtevnejših objektov. Tako je Občinski ljudski odbor v Bohinju poveril temu podjetju gradnjo zdravstvenega doma v Boh. Bistrici. To brez dvoma ni lahka naloga, če vemo, da je »Gradbeno podjetje v Srednji vasi«

PODJETJE BREZ OSNOVNIH SREDSTEV

Prav gotovo boste rekli, da je to sploh nemogoče, da bi bilo neko gradbeno podjetje brez osnovnih sredstev. Toda položaj je resnično tak. Podjetje nima niti enega mešalca, niti dvigala, niti lastnega prevoznega sredstva.

Kako torej sploh izpolnjuje svoje gradbene naloge, sem se tudi jaz vprašal.

Ce je treba prepeljati material si izposodijo kamion pri zadrugi v Boh. Bistrici ali Srednji vasi. Material za planinski dom na Velikem polju

Razen tega pa podjetje tudi ne plačuje obresti na osnovna sredstva amortizacije, to pa kratkoma zato ne, ker osnovnih sredstev nimamo.

»Toda ali si je moč zamisliti gradbeno podjetje brez mehanizacije,« povprašam začuden.

»Seveda ne! Upamo, da nam bo uspelo čimprej nabaviti vsaj mešalec. Vendar smo sami še prešibki!«

»Na tihem torej upate na pomoč občine?«

»Vsekakor. Kljub temu, da je tudi občina v škripcih za sredstva. Da pa je naše podjetje potrebno nam kaže že okoliščina, da se bo preimenovalo v »Gradbeno podjetje Bohinj«.

Delo bo dovolj za vse leto.

Razgovor je potekal še nadalje v navzkrižnih vprašanjih.

»Koliko delavcev imate?«

»28 nas je vseh skupaj. Od tega smo le trije uslužbenci: upravnik, jaz in še ena administrativna moč. Vsi ostali so delavci.«

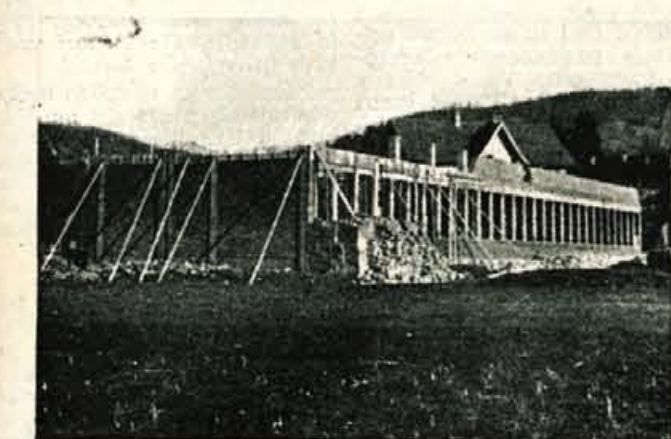
»Kako pa bo čez zimo? Bo dovolj dela?«

»Ne bo treba odpuščati delavcev. Dela bo dovolj. Dokončali bomo mizarski obrat v Bohinjski Češnjici, pod streho bomo spravili Zdravstveni dom v Boh. Bistrici, preuredili bomo gasilski dom, razen tega pa bomo tudi nadaljevali dela v lesnem obratu »Tomaža Godca« v Bistrici.«

»Močno bi nam bil potreben kak gradbeni tehnik ali inženir.«

Medtem ko sva si ogledovala s prijaznim delovodjem gradnjo mizarskega obrata v Boh. Češnjici sva še nadalje razprezala pogovor.

»Močno bi nam bil potreben kak gradbeni tehnik ali inženir.«

Zdravstveni dom v Bohinjski Bistrici, ena izmed najzahtevnejših gradenj gradbenega podjetja v Srednji vasi

podjetja bodisi preuranjena, bodisi da podjetje nima na določenem področju nobene perspektive. Govorimo tudi celo o škodljivosti ustanavljanja takih podjetij.

O ustanovitvi gradbenega podjetja v Srednji vasi tega prav gotovo ne bi mogli reči.

ROJSTO PODJETJA NA POGORIŠČU

Morda čudno zveni, toda ustanovitev Gradbenega podjetja v Srednji vasi ima svoj začetek še od takrat, ko je leta 1949 pogorela Srednja vas. Takrat so ustanovili na pogorišču Srednje vasi gradbeni odbor »Obnova«. Do lanskega leta je ta odbor s pomočjo

ljudi, ki so v njem delali in pomagali obnavljati vaško pogorišče.

Ni bilo treba mnogo besed. Še bivši občinski ljudski odbor v Srednji vasi je sklenil, da se bo tradicija gradbenega odbora »Obnova« nadaljevala v »Gradbenem podjetju Srednja vas«.

ZACETEK JE BIL SKROMEN

Prav skromno so začeli. Z različnimi deli pri zasebnikih, z orodjem, ki so ga »podedovali« od »Obnove«.

Na spomlad pa so se lotili že tudi drugih del. Prva je bila na vrsti depandansa hotela »Zlatorog«. Sledila je izgradnja rezervoarja na planini

Pereči problemi kamnoloma Marmor v Hotavljah

Ali bo OLO odobril ustrezn kredit?

Med najvažnejša podjetja v Poljanski dolini, ki jih bo v prihodnosti treba spremljati z vsjo pozornostjo, sodi vsekakor podjetje Marmor iz Hotavlj. Kamnolom leži severno od vasi pred sotočjem Voljašnice in Podbleganišče.

Delna mehanizacija je bila tamkaj izvedena po vojni in tedaj šele se je začelo s pridobivanjem marmorja v večjem obsegu. Obstoječa kamnoloma na primitivni stopnji pa sega še v prejšnje stoletje.

Zal pa se danes podjetje bori z velikimi težavami, ki jih bo težko, vendar nujno potrebno premostiti, sicer bo v nadalje ogrožen njegov obstoj. Stanje nizke proizvodne zmogljivosti povzroča za današnje čase primitivna tehnična in mehanična oprema. Ze večkrat je bila izrečena prošnja na odgovornih mestih in pri merodajnih organih o potrebi mehanizacije, pa je navadno zadeva naletela na gluha ušesa, ali pa v prazno. Kaj bo z investicijskim kreditom 1 milijon in 700 tisoč dinarjev, za katerega je bila vložena prošnja pri OLO Kranj že septembra meseca?

Industrijski biro v Ljubljani že pripravlja elaborat za obnovo in mehanizacijo kamnoloma. V tem programu predvidevajo povečanje produkcije na tisoč kubičnih metrov surovih blokov letno.

V ta namen bo treba na dveh »nestih odpreti« novo delovišče, ker na edinem dosedanem ne morejo 100 odstotno uporabiti niti vsa dosedanja tehnična sredstva ter delovno silo.

Da pa še vnaprej ne bi pošiljali na trg samo surovih marmornatih blokov, temveč tudi že izrezane ploščice, predvidevajo postavitev polnega predelovalnega obrata.

Primerne zemljišče za postavitev predelovalnega obrata je že določil industrijski biro v Ljubljani skupaj z geološkim zavodom. Razen tega pa bo potrebno postaviti še primerne skladišče, ročno kamnoseško delavnico in nabaviti drugo potrebno tehnično opremo.

Po ugotovitvah geološkega zavoda so zaloge neizčrpane. Brez kakršnihkoli vrtnih poskusov so ugotovili, da je kamna še za 144 let s kapaciteto izkoriščanja po 3 tisoč prostorninskih metrov letno. Tako visoke proizvodne kapacitete seveda kamnolom še dolgo ne bo zmožel. Velike zaloge v notranjosti niso niti vračunane.

Od skupne vsote zaprosenega kredita pri OLO Kranj je predvideno nekaj za plačilo načrtov, ki so v delu, ostalo pa za nakup poljskih tirov, kar so investicijska vsota pa ni bi omogočilo odkritje novih tako velikih.

J. B.

stavnice dvorane v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Razen tega pa so po vojni iz hotavljkega marmorja zgradili celo vrsto spomenikov padlim borcem NOV, kakor v Domžalah, Cerknem, na Okroglem in drugod. Posebno veliko je povpraševanje po izrezanih marmornatih ploščah, manjše pa po polizdelkih, surovih blokih. Zato podjetje ne more ustreči vsem neštetim odjemalcem, ker manjka ustreznih tehničnih naprav za rezanje. Surova zaloga pa čaka kupca.

Omenjena mehanizacija nikakor ni v nasprotju s spremembo naše ekonomske politike v zadnjih mesecih. Nasprotno: s tem da bi dosegli večjo kapaciteto izkoriščanja, ne bi bilo to samo v prid podjetju, marveč tudi skupnosti z ostvarjanjem deviznih sredstev. Vsekakor pa bi se s tem tudi zboljšal življenjski standard delovnih ljudi v gorenjevaški občini. Zato je to vprašanje toliko bolj potrebno rešiti. Objeektivni pogoji za to so, investicijska vsota pa ni bi omogočilo odkritje novih tako velikih.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

J. B.

Z občnega zbora Sindikata v „Iskri“ Demokracija v odločanju, disciplina v izvrševanju

Pod tem geslom so se pred nekaj dnevi zbrali delegati štirinajstih odborov sindikalne organizacije tovarne »Iskra« iz Kranja, na svojem rednem letnem občnem zboru, kateremu sta razen še nekaterih povabljenih gostov iz tovarne prisostvovala tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Kranj Vinko Hafner in predsednik sindikata kovinarjev LRS tovariš Kvas.

Na občnem zboru so delegati obširno razpravljali o delu sindikalne organizacije tovarne »Iskra« v preteklem letu, napakah in pomanjkljivostih, ki so se še vedno dogajale in prav na podlagi tega sprejeli številne sklepe za

še uspešnejše delo v prihodnjem letu. Izvolili so tudi nov odbor in mu zaupali v prihodnjem letu odgovorno delo, ki ga čaka in mu želeli pri izvrševanju svojih dolžnosti veliko uspehov. Istočasno pa so

pa so morali delavci znositi kar na svojih plečih.

IN VENDAR SO KONKURENČNI

»Podjetje je konkurenčno mi zatrjuje v pogovoru delovodja Anton Kocjanc. »Zakaj?« ga povprašam. »Enostavno zato«, mi pojasni, »ker nam predvsem ni treba velikih priprav za gradnjo posameznega podjetja. Ker so naši delavci vsi iz Bohinja, se po delu vračajo domov. Zanje torej ni treba graditi posebnih stanovanjskih barak.

ni. Zgolj midva z upravnikom imava delovodsko in tesarško šolo, sicer pa... Toda kljub temu gre. Če naše delo se doslej še ni nihče pritožil, čeprav imamo gradbeno inšpekčijo večkrat »na grbi«.

Potreba jih je spravila na površje. Uveljavili pa so se z lastnim, požrtvovalnim delom in iniciativo. To pa je tudi porok za njih nadaljnje uspehe, ki jih bodo dosegali, če bodo gradili tako kot doslej.

L. A.

V borbo za socialistično zavesti

(Nadaljevanje z 2. strani)

jetja, skrbe za intenzivnejšo proizvodnjo, ne pa, da se bodo smatrali za popolne gospodarje podjetja, brez odgovornosti pred volivci in pred skupnostjo.

Z novo občino smo dobili precej izrazito kmečkogo področja, ki bo skupno s petimi KZ močan činitelj v gospodarstvu naše občine. Zato nikakor ne smemo več odlašati in energično poseči v delo letih. Zdi se, da z izjemo Godešiča nismo dosti, ali pa nič storili za politični dvig zadrugništva in za krepitev socialističnih tendenc na vasi sploh.

Dejstvo, da je bilo letos izključenih 31 članov, sprejetih pa samo 6 (v MLK Jelovica), kaže na eni strani poostreno kontrolo nad delom in življenjem članov, na drugi strani pa, da smo preveč zaprti v svoj krog in ne poiščemo ljudi, ki bi bili voljni delati in sodelovati v organizaciji ZKS.

Te velike in odgovorne naloge pa nedvomno narekujejo nenehno borbo za ideološki dvig članstva. Zato bosta čez zimo dva štirinajstidnevna seminarja za člane z mladšim stažem, prav tako pa tudi za vse člane občinskega komiteja in sekretarje.

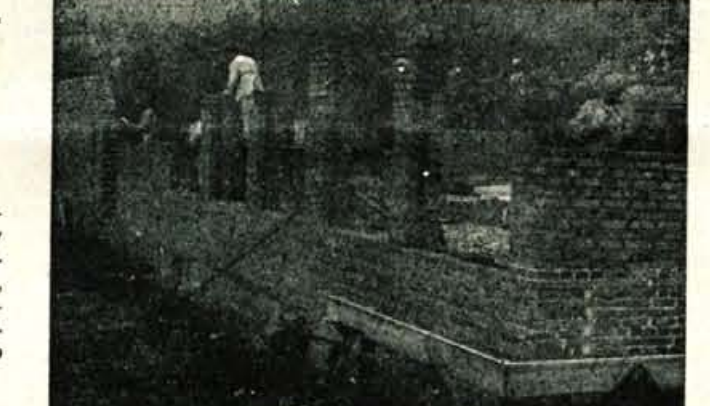
Ob 5. obletnici delavskega samoupravljanja je delovni kolektiv »Iskra« odkril spominsko ploščo

obljubili, da bodo vse težave, na katere bodo naleteli, pomagali reševati skupno. Ce bodo izvršili vse naloge in sklepe, ki so jih sprejeli in če bodo delali skupno, kar je danes potrebno in tudi vsakomur razumljivo, saj vsakdo ve, da bodo lahko samo izobraženi in razgledani ljudje dobri delavci in boljši gospodarji, bodo nastopili še lepši, človeško toplejši odnosi med posamezniki, ki jih bomo lahko resnično imenovali — socialistične odnose. F. B.

S seje komiteja ZKS v Bohinju

Pretekli ponedeljek je bila v Bohinju seja občinskega komiteja Zveze komunistov, na kateri so v prvi vrsti razpravljali o organizacijskih in političnih pripravah za občinsko konferenco Zveze borcev, ki bo prihodnji teden. Razen tega so razpravljali tudi o pripravah za občinski praznik.

Otroci padlih borcev so tudi v Bohinju deležni skrbi organizacije ZB. Sedaj prejema 38 otrok mesečno 85.000 dinarjev štipendij oziroma podpor. Toda razdeljevanje štipendij bo treba v določenem smislu popraviti in sicer tako, da bodo štipendije dobivali res tisti otroci, ki jo najbolj zaslužijo

Mizarski obrat v Bohinjski Češnjici bo še letos pod streho. Tudi to bo delo gradbenega podjetja v Srednji vasi

Osnovna naloga: okrepiti organizacijo

Preteklo nedeljo so imeli člani Zveze borcev bohinske občine, v Bohinjski Bistrici, svoj občni zbor. Delegati, ki so zastopali 667 članov Zveze borcev tega predela so razpravljali o mnogih problemih svoje organizacije.

Dejstvo, da je v Bohinju le 667 registriranih članov Zveze borcev, kar pomeni le polovico v NOB sodelujočih Bohinjcev, je dalo vzpodbudo organizaciji, da si je zastavila kot eno izmed prvih nalog, pomnožiti svoje vrste.

Otroci padlih borcev so tudi v Bohinju deležni skrbi organizacije ZB. Sedaj prejema 38 otrok mesečno 85.000 dinarjev štipendij oziroma podpor. Toda razdeljevanje štipendij bo treba v določenem smislu popraviti in sicer tako, da bodo štipendije dobivali res tisti otroci, ki jo najbolj zaslužijo

in kateri so gmotne pomoči najbolj potrebni.

Glede spomenika, osrednjega spomenika, ki bi stal v Bohinjski Bistrici, so prav tako razpravljali ter sprejeli sklep, da naj bi se le-ta čimprej postavil. Lep primer samoiniciativne članov Zveze borcev v Češnjici, Podjelju, Srednji vasi, Stari Fužini in Studorju nam kaže, da bodo v teh vaseh, v počastitev občinskega praznika odkrili spominske plošče padlim borcem.

Organizacija Zveze borcev v Bohinju je imela doslej le dva terenska odbora in sicer v Bohinjski Bistrici in Srednji vasi. Na občnem zboru pa so predlagali, naj bi se terenske organizacije osnovale tudi za vasi Koprivnik-Gorjuše, v Nomenju, Stari Fužini in morda še na Poljah.

V našem notranje političnem življenju beležimo zadnje čase vrsto gospodarskih posvetovanj, ki imajo namen dati smernice za uveljavljanje naše nove gospodarske politike, v smeri pospeševanja proizvodnje blag za široko potrošnjo, kar ima za neposredni vpliv dvig življenjske ravni naših delovnih ljudi.

Prav gotovo sodita posvetovanji gospodarstvenikov pod predsedstvom predsednika republike maršala Tita v Beogradu in prav tako tudi IV. plenum Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, med zgodovinski posvetovanji o našem nadaljnjem razvoju. Ti dve posvetovanji sta v določenem smislu mejnika našega nadaljnega vsestranskega razvoja.

Ni čudno zato, da imajo vse razprave, vsi občni zbori tako množičnih kot sindikalnih in drugih organizacij osnovni motto, prav razpravo o teh novih gospodarskih smernicah. Borba za uveljavljanje teh smernic postaja iz dneva v dan bolj aktualna, uveljavljanje teh smernic v vsakdanjem življenju in delu naših delovnih ljudi pa vsak dan bolj potrebno.

Vso pozornost standardu

Tako delovno obeležje je imelo tudi minulo zasedanje Ljudske skupščine ljudske republike Slovenije. Na tem zasedanju je podal ekspozice o novih smernicah podpredsednik Izvršnega sveta LRS dr.

Marian Breclj.

V svojem izčrpnem govoru je poudaril, da so tako v federaciji kot v republikah že v teku razprave in priprave za družbeni plan za leto 1956. Te priprave pa še niso gotove. Potrebno bo namreč dodobra zaščititi in razmejiti najprej osnove predvidenih sprememb in jih pravilno konkretizirati za to prvo obdobje naše nove gospodarske politike.

Smo na prehodu v leto 1956. Dogajalo se je, da smo imeli ob koncu leta vedno več sredstev kot smo jih planirali in zato smo tudi več trošili. Ta večja potrošnja denarja pa seveda ni bila v skladu s produkcijo in potrošnimi fondji, kar je vse povzročilo nenehno dvigovanje cen in določene inflacijske tendence v našem gospodarstvu. Zato ni nič čudnega, če je Zvezni izvršni svet izdal letos vrsto ukrepov, ki naj bi preprečili ponoven tak ali podoben položaj na našem tržišču.

Kako bo moč dvigniti naš življenjski standard?

Skrb za dvig življenjskega standarda je v prvi vrsti na naših proizvodnih organizacijah in na organih ljudske oblasti. Če ne bomo uspešno reševali problematike delovne stornosti, se bomo tudi seveda zaman trudili rešiti osnovno vprašanje, ki teži danes našega delovnega človeka, vprašanje življenjskega standarda. Zato bo treba dopolniti organizacijo v komunah, zlasti pa v okrajih in republikah v tem smislu in ne zanemarjati dela tistih organov, ki bi morali že popolnoma delovati. To so predvsem Komisije za tarifne pravilnike. Njih bo treba okrepiti in usmerjati njih delo tako, da bodo kar v največji možni mri odigrale tisto vlogo, ki jim zlasti na osnovi smernic nove gospodarske politike pripada.

Predsedstvo Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je pred dnevi v Beogradu proučevalo vprašanja plačnega sistema in družbene prehrane v podjetjih.

Plačni sistem v ospredju

Na seji so sklenili, naj tarifni pravilniki iz letošnjega leta veljajo tudi v prihodnjem letu. Glede povečanja razpona plač med visokokvalificiranimi in nizkokvalificiranimi delavci je predsedstvo mnenja, da jih ni moč povečati samo na račun dobička podjetij, kajti dobička mora biti deležen ves kolektiv, ne pa posamezne kategorije delavcev. Dobička tudi ni moč deliti enako na vse delavce, marveč na osnovi zaslug posameznih članov kolektiva.

DA PRIDE k vam med kosilom človek, ki ga bežno poznate, da vas obišče v pisarni dekle, ki ste jo nekajkrat v življenju videli, da prisede k mizi nepovabljen neznanec in vam začne razlagati, da so mu povedali že mnogo dobrega o vas...

Skratka: lahko se vam zgodi, da boste postali v trenutku pomembna osebnost, od katere zavisi usoda, če že ne življenje ljudi iz vaše sosesčine.

NI TREBA, da bi bil človek ravnoumna, dovolj je, da je nekoliko preveč sentimentalna, da je dober in težko prenaša nesrečo drugih ali da ga premoti spretna igra, potok solz, padanje na kolena, roteanje in ihtenje... Dovolj je že to, pa se lahko iznebi denarja, kolikor ga ravno ima.

NA JESEN je bilo. K upravniku nekakega podjetja je prisedel neznanec. Spretno se je napravil domačega, začel razlagati, da je bil tudi on upravnik podjetja, pa je dal poslušalo, ker je preveč odgovoren in preslabo plačan. Da že ve, kakšni reveži so upravniki, je razlagal, saj stoji z eno nogo vedno v zaporu. Pokazal je tudi nekaj znanja o delu in kar hitro je potekla urica razgovora. Odšel je in upravnik se je resno zamislil ob njegovem odhodu: »Glej, kako si ljudje zlahka pomagajo. Preprosto pustijo si prebere. Jaz pa buljim in buljim v tej svoji stroki naprej...« Cez dober teden je spet prišel. Razvil je široko debato in

bil spet popoln neznanec in bogve koliko ljudi je potegnil spotoma, ko je šel po zdrob na postajo. Saj je imel morda napeljano vodo na svoj mlin na mnogih koncih. Kajti naslednji dan je odpotoval neznan kam.

STAR MOŽ pred gostilničkim »šankom« toži, da bi imel peljati naslednji dan sina v Ljubljano v šolo, pa ni dovolj denarja. Krepro zabeli svoje pripovedovanje s slabimi časi in se počasi približuje postavnemu mladeniču poleg sebe. Ve, da ima v žepu vso plačo. Počasi grebe v njegovo zavest, piha na njegovo usmiljenje in sočutje in ga počasi premoti, da izvleče iz žepa 500 dinarjev in mu jih posodi do naslednjega petnajstega. Mladenič odide v kino, mož pa ostane pred »šankom«. Ko se mladenič vrne iz kina, ga najde za mizo v stanju, ko gledajo in vidijo oči vse dvojno. Pravkar plačuje s petstotnikom. Tudi denar vidi dvojno in tudi mladenič med vrati. Iz grla se mu izvije zvoček, ujedljiv in izzivalen smeh.

ČE MI NE posodite 10.000 dinarjev, bom jutri v zaporu in tovariš X z menoj vred. Iz blagajne je vzela, da mi je posodil. Nameravala sem vrniti v najkrajšem času, pa je med tem prišla revizija. Bo-

VSE TO se je zgodilo 10 let po osvoboditvi na Jesenicah. Ne samo to. Mnogo več se je zgodilo. Naravnost fantastične možnosti za izvajanje denarja od poštenih ljudi najdejo nekateri sleparji in marsikoga so že olajšali za kakšno vsoto.

Tudi vam se lahko zgodi kaj takega, če ne boste dovolj previdni. Zato določite v ta namen poseben fond, ki ga je najbolje že vnaprej knjižiti v čisto izgubo.

NAT

DRUŽINSKI POMENKI Topla dolga volnena jopica

Material: 600 gramov volne. **Vzorec:** patent delamo z običajnim elastičnim vobodom eno levo in eno desno, ostalo pa z dvojnimi elastičnimi vobodoma, dve levi in dve desni (desne podpletemo od zadaj). **Mere:** 20 pentelj dvojnega elastičnega voboda je 8 cm in 2 mm, 20 vrst je 5 cm in 2 mm. **Prednji levi del:** nasnujemo 62 pentelj na iglah št. 3 in v pletemo 7 cm visok patent. Nato nadaljujemo z iglami št. 3.5 in v teku prve vrste dodamo 4 pentlje, z obeh strani pa štirikrat po eno na vsakih 7 cm. Na 36 cm višine od vzamemo za rokavni izrez vsa-

ko drugo vrsto: 4, 3, 2 krat 2 in 38 krat 1 pentljo. Pri 28. snemanju, to je na 50 cm višine, odvezememo za vratni izrez: 1 krat 4, 1 krat 3, 2 krat 2 in 10 krat po 1 pentljo. Desno stran pletemo prav tako. **Hrbet:** začnemo s 124 pentljami na iglah št. 3 ter pletemo navadni elastični vobod 7 cm. Nato nadaljujemo na iglah št. 3.5 ter na vsaki strani dodajamo 4 krat po 1 pentljo vsakih 7 cm. Na 35 cm višine odvezememo za rokav: 3, 3 krat 2 in 41 krat 1 pentljo. Pri 43. odvzemu, na 57 cm tišine, odvezememo srednjih 24 pentelj in nato za izrez 2 krat 2 pentlij, za tem pa vse. **Rokav:** 70 pentelj nasnujemo na iglah št. 3 ter napravimo 6 cm širok patent. Nadaljujemo z iglami št. 3.5 in med pletenjem prve vrste dodamo 4 pentlje, nato pa dodajamo iz obeh strani 17 krat 1 pentljo na vsaki 2 cm. Na 43 cm višine odvezememo z desne strani: 2 krat 2 in 1 krat 1 pentljo v vsaki drugi vrsti; nato v vsaki 4 vrsti: 1 krat 1 in 3 krat 1 pentljo; vsaki 6 vrsti 6 krat 1 in v vsaki 8 vrsti 6 krat 1 pentljo. Z leve strani: 2 krat 2 in 1 krat 1 pentljo vsaki drugi vrsti, nato 21 krat 1 pentljo v vsaki 4 vrsti in 2 krat 1 pentljo v vsaki 6 vrsti. Ko snemamo 14. na levi strani, nadaljujemo s pletenjem samo na 42 levih pentljah ter z leve strani še dalje snemamo, z desne pa 26 krat 1 pentljo v vsaki drugi vrsti. Prav tako končamo tu-

di desno stran in ko nam ostane samo štiri pentlje, jih zaključimo. Pas, ki obroblja sprednji del pletemo eno levo in eno desno z iglami št. 3. Nasnujemo 162 pentelj in pletemo 5 cm. Na 2,5 cm razdalje od vratnega izreza napravimo prvo gumbnico (24. pentlja od

roba). Za vsako gumbnico odvezememo 4 pentlje. Gumbnice so med seboj oddaljene za 28 pentelj, za vsako pa odvezememo 4 pentlje. Drugo progno pletemo brez gumbnic. Ovrtnik pletemo prav tako z iglami št. 3. Začnemo na 120 pentelj in pletemo do 5 cm višine. Gumbnico napravimo na 2 cm in pol višine za 5 pentelj od roba. Preden jopico sešijemo, vse deli lepo zlikamo. Jopica bo lepa, topla in praktična.

Bralci nam pišejo

Ljubo doma, kdor ga ima

Od tov. M. Z. iz Posavca smo dobili te dni pismo, ki ji ga je pisala njena prijateljica iz Amerike. Na njeno prošnjo ga rade volje objavljamo.

»Ravno danes«, piše K. M., ki že 22 let živi v Ameriki, »sem prejela Tvoje pismo. Bila sem ga zelo vesela in se ti zanj najlepše zahvaljujem. Samo od tebe še dobim kako pismo, druge mi tako ne odpisujejo, če jim kaj ne pošljem. Veseli me, da me ti ne pozabiš in da mi pišeš vseeno, če ti kaj pošljem ali ne.

Leto gre spet h kraju in ko razmišljam nazaj, še vedno pogrešam moj mili rojstni kraj. Lačna nisem, niti žejna, ne manjka mi obleke niti obutve, a vseeno, nobena stvar mi ne more nadomestiti prekrasne slovenske domovine. Dom imam tu, sinove in moža, prav tako precej prijateljev, morda še več kot sem jih imela tam, pa vseeno sem za mislimi vedno doma, v naših planinah. Vsi, ki smo odšli od doma in smo sedaj tu, smo še vedno zvesti sinovi in hčere svoje domovine. Ze pokojni prezident Roosevelt je dejal, da kdor ljubi rojstno domovino, ta je poštenjak in ljubi tudi svojo domovino. Dokler mi je živela sestra, sem se imela vsaj s kom pogovoriti, sedaj nimam nobenega. Če bi se midve sestali, to bi se imeli pogovoriti! Tudi zapeli bi kakšno, morda tisto »Mal čez izaro...« Torej, ljubo doma, kdor ga ima. K prvemu delu pisma pa še nekaj: menda je že skrajni čas, da se znebimo te, žal zelo razširjene navade, da hlatamo po tujini in tujcih samo zaradi daril, ki si jih od njih obetamo. Kakšen je to narodni ponos, če so preteklo poletje celo naši otroci za nekaj bonbonov klečaplazili pred tujci in po cele dneve postajali ob cestah, čakajoč avtomobile z inozemskimi znaki?

Tokrat: VZGOJNI POMENKI ZA NAŠE ŽENE

Razmišljanja ob obisku Vide Tomšičeve v Kranju

V ponedeljek opoldne sta obiskala Kranj tovarišica Vida Tomšičeva in njen mož dr. Novak, primarij na ginekološki kliniki v Ljubljani. Ogledala sta si tovarno gumijevih izdelkov »Sava« in se dalj časa razgovarjala z direktorjem in s strokovnjaki o proizvodnji diafragam — sredstva za mehanično preprečevanje zanositev.

Ob tej priliki sta obiskala tudi novo porodnišnico. Diafragma (ki so jo v »Savi« krstili z »Genofragma«) se uporablja skupaj s preparatom za preprečevanje zanositev »Genosan«, ki ga izdeluje tovarna »Lek« iz Ljubljane. Okoli 10.000 tub tega preparata je že pripravljenega za trg, vendar ne more prej v prodajo, dokler ne bo izdelana zadostna količina diafragam. Cena tega preparata je 300 dinarjev. Skupaj staneta torej zaščitni sredstva le okoli 500 dinarjev, kar je mnogo manj kot stanajo — največkrat popolnoma nestrokovno in zaviljenje nevarno opravljani — abortusi, da o škodljivosti

Po sugestiji republiškega Sveta za zdravstvo, so v tovarni »Savi« začeli že spomlad s pripravami za izdelavo diafragam. V ta namen so uredili posebno sobo v novih prostorih na Laborah. Po začetnih težavah, ki so jih imeli predvsem z nabavo jeklenih vzmeti (kar še danes ni popolnoma rešeno vprašanje), so vendarle do sedaj dosegli že take uspehe, da so prav te dni poslali ginekološki kliniki v Ljubljano prvo pošiljko teh zaščitnih sredstev. Odslej bodo dobave tekle redno, samo če jim bo uspelo zagotoviti uvoz jeklenih vzmeti. Ob polni zmogljivosti, bi tovarna po mnenju strokovnjakov lahko izdelala na mesec 3000 diafragam, cena pa bi jim bila od 200 do 250 dinarjev.

Vida Tomšičeva in dr. Novak z dr. Vetrom v kranjski porodnišnici.

tega početja za zdrave naših žena sploh ne govorimo. Statistike so zabeležile že mnogo smrtnih primerov, zaradi zastrupitve pri poizkusih abortiranja.

Zato je svetohlinsko zrajevali za glavo ob prizadevanjih, da se zaščitni žena in njeno zdravje ter pod imenom neke zlagane morale oznanjati križarski pohod proti kontracepciji — t. j. proti metodi, ki omogoča le načrtno zanositev, kar dosežemo z uporabo zgoraj imenovanih zaščitnih sredstev. Prav zato je tudi tovarna »Sava« začela izdelovati te proizvode. Ti proizvodi s komercialnega vidika ne pomenijo za tako veliko tovarno kot je ona prav nič — in zato, kot pravimo, ne vlečejo — je pa toliko večja zato njihova družbena vrednost. Ker se je z ustanovitvijo kranjske porodnišnice tudi na

no največ zaslug šef porodnišnice dr. Veter — bi bilo prav, da se čim več žena porazgovori na teh posvetovalnicah s strokovnjaki o uporabi teh zaščitnih sredstev. Skrajni čas je, da tudi na tem področju stopimo v korak z ostalim svetom, kjer (posebno v Ameriki in v Angliji) te metode že dalj časa s pridom uporabljajo.

Nato sta si gosta ogledala tudi porodnišnico in se o njej in njeni ureditvi kar najbolj pohvalno izrazila. Dr. Novak je še posebej pohvalil iniciativo o ustanovitvi lastnega laboratorija in pribil, da je to treba urediti čimprej, ker je to ogromnega pomena za zaščito porodnic in popolno varnost porodov. Prav tako po njegovem mnenju ne bi kazalo imeti otroških jasli, kot je po dosedanjem načrtu predvideno. Zato bo verjetno boljše uresničiti idejo upravnikova porodnišnice, naj se v sobi, kjer naj bi bile jasli, uredi materski dom. V tej sobi bi ča-

Ob ogledu v oddelku za proizvodnjo diafragam

Gorenjskem začela organizirati mreža ginekoloških posvetovalnic — za kar ima nedvom-

— ik

GLAS GORENJSKE
Izdaja:
Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje
»GORENJSKI TISK«
Kranj, Korodka cesta 8.
Direktor in odg. urednik:
Slavko Beznik.
Urejuje:
uredniški odbor.
Telef. uredništva in uprave 475 / Tek. rač. pri KB Kranj št. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja vsako soboto.
Letna naročnina 400 dinarjev polletna 200 dinarjev četrtletna 100 dinarjev Posamezna številka 10 din

Društvo potrebuje mladih ljudi,

da bodo nadaljevali delo in opravičili pohvale in odlikovanja

»Zaradi doseženih uspehov, vestnega in neumornega dela, zaradi požrtvovalnosti pri dviganju splošno izobraževalne ravni itd.,« dobi DPD »Svoboda« Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice srebrno odlikovanje in pohvalo...»

In predsednik Svobod in kulturno prosvetnih društev Ivan Regent jim je izročil odlikovanje in jim čestital k uspehu. Sledilo je dolgo odobravanje delegatov in gostov izrednega kongresa Svobod in prosvetnih društev na Jesenicah. Potem pa besede zahvale bohinjskih svobodšev, obljube še vestnejšega bodočega dela, in kongres je nadaljeval z delom...

Delegati iz Bohinjske Bistrice pa niso več tako zbrano sledili, v mislih so jim bila odlikovanja, besede priznanja, ki so otehtale njihov 10-letni trud, besede pohval in čestitk, besede ob katerih so hkrati že videli svojo nadalj-njo pot k novim zmagam.

OD ČITALNICE DO UPORIZITVE CANKARJEVIH HLAPCEV

Samo nekaj kratkih podatkov iz njihove kronike: leta 1882 so fužinarji ustanovili v Bohinjski Bistrici društvo s svojo čitalnico v majhni, skromni kmečki hiši. Po letu 1889 je kulturno življenje za nekaj časa zamrlo, ker so delavci odšli za kruhom, največ na Jesenice; kmalu pa sta začela razvijati misel po kulturnem življenju takratno klerikalno prosvetno društvo in Sokolsko društvo. Ni minulo dolgo, ko je Tomaž Godec začel zbirati napredno misleče ljudi v Društvo kmečkih fan-tov in deklet in leta 1938, je kronika v Bohinjski Bistrici zabeležila že svoj veliki uspeh — veliki bohinjski kmečki praznik, revijo narodnih noš in manifestacijo njihovega takratnega kulturnega življenja.

Med vojno so bili napredni Slovenci vse preveč zaposleni s skrbjo za pomoč našim vojakom in — kulturno življenje je zaspalo. Toda takoj po koncu vojne, leta 1945 in 1946, je bila ustanovljena že dramska skupina in leto za tem že pevski zbor s približno

60. pevci. Začrtali so si svoj program in vse nadaljnje delo najboljše komentira njihova prva predstava — Cankarjevi Hlapci.

Leta 1948 pa sta se pevski zbor in dramska skupina združila v enotno Sindikalno kulturno umetniško društvo kasneje pa se je pridružila kulturnemu življenju še knjižnica in Ljudska univerza. In

Bistriški igralci so lansko leto dosegli velik uspeh s Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«. Domačin in vaščani iz bližnje okolice so bili tako navdušeni nad predstavo in si želijo v prihodnosti še več takih uprizoritev.

začetne težave so bile mimo... Delavnost je bila iz dneva v dan večja in ozki delokrog društva je kmalu začel ovirati nadaljnje delo; ustanovljale so se nove sekcije in tedanji prosvetni delavci so začeli misliti na novo obliko — leta 1953 so ustanovili Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Tomaž Godec, ki je združevalo pevce, igralce, lutkovno sekcijo, Ljudsko univerzo, knjižnico, tamburaše in druge.

Vendar pa je »Svoboda« v Bohinjski Bistrici vse nekaj drugega, življenje v društvu ni podobno životarjenju v nekaterih drugih društvih, tu je vse bolj veselo, pestro, zanimivo in živahno — saj je v tej »Svobodi« toliko mladih ljudi, toliko požrtvovalnih igralcev, skromnih pevcev, mladih tamburašev, da lahko rečemo, da je njihov mladostni polet prinesel društvu novo življenje, nove uspehe.

SKORO DVE TRETINE ČLANOV DRUŠTVJA JE DELAVCEV

Po dveh letih se je njihovo društvo precej povečalo, takoj ob ustanovitvi Svobode je pristopilo 100 novih ljudi, tako da danes šteje društvo okoli 300 članov; od tega je 107 članov iz vrst mladine, 73 uslužbenec, 11 kmetov, 18 ostalih in 194 delavec, kar vse-

ro pralnico so prenovili v malo dvorano s slabim odrom. Denar zbirajo počasi (50.000 dinarjev — darilo izrednega kongresa so dali v sklad za gradnjo doma) in trdno upajo, da bo nekoč le zrasel kulturni dom, tak kot ga zasluži njihovo delo.

V BODOCE PA...

Niso brez načrtov: za 29. november so ponovili Cankarjeve »Hlapce«, za občinski praznik, 14. december, pa študirajo igro »Ko bi padli oživil«, za naprej pa Harrisova »Molčeca usta«, veseloigro »Ven iz zadreg« in seveda še kaj. Nadaljevali bodo predvsem svoje delo — predavanja, spremljana z ozkotračnim filmom. V Tednu tiska so po bližnjih vaseh njihova predavanja o nastanku knjige sprejeli z velikim zanimanjem in tudi zdravstvena predavanja, tečaji in knjižnica si najdejo vedno dovolj obiskovalcev.

In kdo so ti obiskovalci? DPD »Svoboda« v Bohinjski Bistrici je danes ena izmed kulturnih društev z večino mladih ljudi in prav ti so tudi med najbolj aktivnimi. Veselo je pogledati njihov pevski zbor, kjer je večina mladih pevcev. Mladina si je osvojila zaupanje občinstva, občinstvo pa je vzljubilo njihovo delo. »Vendar se še vseeno bojimo, da nismo prepozno pridobili v društvu mladine«, pravi tajnik tov. Grbec. »Treba je, da bodo oni poprijeli, da bodo oni nadaljevali začeto pot in opravičili prejšnje priznanje.«

Priznanje in pohvala na tretjem izrednem kongresu prosvetnih društev na Jesenicah je Bistričanom v veliko čast. Ponosni so na svoje delo in polni volje, da pohvalo tudi opravičijo. Še z večjim elanom so se oprijeli bodočega dela; tudi v bodoče hočejo biti med prvimi.

L. J.

NEUSTREZNI PROSTOR JIM NI IZGOVOR

Kljub vsem doseženim uspehom pa bistriška Svoboda dela v tako slabih pogojih kot malokateri. Kulturni dom? O tem ne moremo govoriti. Sta-

Pevski zbor »Triglav« iz Bohinjske Bistrice je med letom večkrat nastopil tudi ob Bohinjskem jezeru

Proslava v Prešernovi rojstni hiši

Spomin nanj jim je najlepši

Prosvetni delavci — najbližji rojaki Franceta Prešerna — so se spomnili svojega velikega vzornika na dan 155-letnice njegovega rojstva z intimitno prisrčno proslavo.

O najvažnejših dogodkih, borbah in velikih uspehih in njegovem življenju, je govoril

Akademija v počastitev Dneva republike v IKS »Iskra« Kranj

Na industrijski šoli je mladina priredila v počastitev Dneva republike akademijo. Akademiji so prisostvovali razen mladincev tudi predavatelji in mojstri šole ter predstavniki tovarne in množičnih organizacij. Po govoru predavatelja je nastopila dramska sekcija z Ingolčevov enodejanko: »Lovorjev venec«, v režiji tov. Dežmana. Nadalje je nastopila še recitatorska sekcija z nekaj točkami, pevski zbor Doma učencev »Iskra« pa je zapel več partizanskih in narodnih pesmi. V nadaljevanju spreda se je predstavil še oktet pod vodstvom vzgojitelja tov. Mršiča.

Sedaj ko smo na dramskem polju zaozrali ledino, pa bomo gledali, da bomo čim večkrat prirejali razne kulturne nastope v okviru šole, ali pa tudi za širšo javnost.

G. A.

»Še pomnite tovariši?«

S to parolo so dijaki srednje Tekstilne tehnične šole iz Kranja proslavili rojstni dan naše republike. Proslave se je udeležil tudi profesorski zbor. Po svečanem govoru, v katerem je tov. Djukanovič vzbudil spomin na težke dni zadnje vojne in na pomen ter vlogo II. zasedanja AVNOJ, je sledil lepo pripravljen program okrog partizanskega ognja. Nastopajoči so bili uniformirani in partizanske obleke in so s pesmimi in recitacijami prikazali partizansko življenje za časa vojne.

Najlepšo sliko in pomen proslavi je dala enodejanka Franceta Filipiča »Odlikovanje«, katero so naštevali dijaki.

Celoten svoj program so tekstilci ponovili v nedeljo zvečer prebivalcem terena Zlato polje, ki so bili s prireditvijo zelo zadovoljni.

M. Š.

Izšel je slovenski izseljenski koledar za leto 1956

Sredi novembra je izšel Slovenski izseljenski koledar za leto 1956, ki ga že tretje leto izdaja Slovenska izseljenska matica za slovenske izseljence po svetu. Ta izseljenski zbornik, kakor tudi ilustrirani mesečnik »Rodna gruda« sta si v treh letih pridobila številne naročnike in bralece v Združenih državah Amerike, v Južni Ameriki, v Afriki, Avstraliji ter v mnogih evropskih državah.

Izseljenski koledar je uredil književnik Tone Seliskar. Obsega 288 strani in je bogato opremljen s 178 fotografijami. Domači avtorji so prispevali članke o političnem, gospodarskem in kulturnem življenju v Jugoslaviji in Sloveniji, v nekako polovici koledarja pa so objavljeni pri-

spevki rojakov — izseljencev. Tako postaja Slovenski izseljenski koledar iz leta v leto zbornik dragocenih zgodovinskih zapiskov iz življenja slovenskih izseljencev.

Cena koledarja je 500 dinarjev. Izseljenski koledar priporočamo zlasti onim, ki imajo svojce in prijatelje v tujini, da jim ga pošljejo kot lepo novoletno darilo. Naročila sprejema Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva 5-I.

M. Š.

Gorenjski pionir

LISICA IN ORLIČI

Komaj so orličem zrasla krila, že so zleteli iz gnezda na širok kamen, kjer so se igrali na toplem soncu. Lačna lisica, ki je prebrodila ves gozd in ni mogla nikjer ničesar najti, da bi potešila lakoto, jih je že zdaleč opazila. Zato se je prihulila in se plazila vse bližje orličem. Nepristano se ji je v glavi vrtele misel: zdaj, zdaj bom potešila to strašno lakoto.

Na srečo pa so jo orliči pravi čas opazili in zleteli v gnezdo. Ko je lisica to opazila, se je razgledala, če ni morebiti kje stari orel. Ko je

Maček, pes in kozel

Na pristavi so živeli maček, pes in kozel. V mraku so polegli na podsteno in se zapletli v razgovor, kaj je najboljše na svetu.

»Najboljše je mleko,« je prišel maček. »A tudi pri miškah nisem izbirčen.«

»Ni res!« je pes godrnjaje rekel ješčemu mačku. »Najboljša je mastna kost!«

Kozlu ni bilo všeč ne prvo ne drugo. Zato je zameketal: »Nič ni slajšega od svežega sena.«

Tako so se divje prepirali, toda niti en predlog ni obveljal, ker niso bili složni.

15 — Uganka

Povsod mora biti na črki »i«, a tudi na koncu stavka stoji.

(8X11)

videla, da ga ni, se je napolila proti gnezdu. Njen edini up je bila njena spretnost.

»Dober dan, otroci,« pozdravi z milim glasom.

»Dober dan, teta lisica,« odgovore orliči.

»Prinašam vam veselo vest,« nadaljuje lisica zvito in se nepristano ogleduje, če ni morda kje na veji orel.

»Kakšno vest, teta lisica?« Bila sem na konferenci vseh gozdnih prebivalcev in dogovorili smo se, do bo naslednji mir med nami. Odslej bomo vsi živeli v slogi in ljubezni. Nikomur se ne bo treba bati za življenje. Pod skupno streho bosta lahko živele zajec in volk, orel in miš, lisica in kokoši, ne da bi se komu ježila dlaka od strahu pred drugim. Zato pridite, orlič, da se bomo vsi skupaj poigrali, poveselili in zapeli.

Tedaj so se orliči vznemirili v gnezdu.

»Kaj vam je?« jih pogleda lisica.

»Naš oče prihaja,« ji pove najmlajši.

Ko je lisica to slišala, se je spustila v divji dir.

»Kam pa, teta lisica? Počakaj našega očeta, pa se bomo vsi skupaj poveselili.«

»Vaš oče ni bil na gozdni konferenci in ima oster kljun,« je odgovorila zvita lisica in se je še bolj pognala v dir skozi gozd — lačna in jezna.

Hvalisavi strahopetec

Neki strahopetec je stopal pozimi skozi gozd. Na rami je imel puško. V gozdu je srečal volkove in od strahu je kar otrpnil. Volkovi so mirno šli mimo njega. Ko je potem lovec srečal starega kmeta, se je začel na vsa usta hvaliti:

»Sredi gozda sem srečal

volkove. Eh, če bi bil imel puško, bi vseh sedem postrelil!«

»Kaj pa imaš tole na rami?« ga začudeno vpraša stari kmet.

Sede tedaj se je strahopetec spomnil, da ima puško. Tako se je bil ustrašil...

Odkrijte spomenika 62. padlim borcem in talcem — športnikom, ki je bilo 27. novembra pred Domom Partizana v Stražišću

Bohinjski smučarji so ustanovili svoj klub

Imenoval se bo: „Smučarski klub Bohinj“

Vse od leta 1928, ko je bil ustanovitelj smučarskega kluba v bohinjskem kotu, znani revolucionar in športnik Tomaž Godec, v Bohinju niso imeli organiziranega smučarskega kluba. Po osvoboditvi so smučarji sicer delovali v sindikalnem klubu, pozneje pa kot sekcija v društvu »Partizan«.

Toda velika tradicija smučarskega športa, katerega za-

belka je prav Bohinj, je naravovala in pravzaprav terjala ustanovitev samostojnega smučarskega kluba, ki bo združeval v svoji sredi vse številne prijatelje belega zimskega športa v Bohinju.

V ponedeljek, 5. decembra je prišlo v Bohinj do ustanovitve »Smučarskega kluba Bohinj«. Razen okoli 35 navdušenih prijateljev smučarstva in sanjstva je prisostvoval ustanovnemu občnemu zboru tudi tov. Vovk, zastopnik Gorenjske smučarske podzveze. V pozdravnem govoru je predvsem poudaril, naj preveča člani smučarskega kluba tako tovarištvu, ki je bilo značilno za predvojni smučarski klub. Naloga kluba naj ne bo zgolj vzgajati tekmovalce, temveč se je treba predvsem osloniti na množičnost.

To ne bo težko, saj je v Bohinju mladina navdušena za zimski šport. Treba bo le poskrbeti tistim mladincem, zlasti pa šolski mladini, ki še nima smuču, smučarske opreme. V tem oziru bo pomagal sam klub, pričakovati pa je, da bodo tudi starši pokazali zanimanje za to in ustregli otrokom ter jim nabavili smuči.

V okviru kluba bosta dve sekciji in sicer: smučarska in sankajska. Sankačji pa bodo delovali v okviru kluba le toliko časa, dokler ne bo ustanovljena Sankajska zveza Jugoslavije. Ko bo ta forum ustanovljen, bodo sankačji ustanovili samostojen klub.

Ob koncu so izvolili 9-članski odbor, 3-članski nadzorni

Prvenstvo Tržiča v namiznem tenisu

Konec preteklega meseca je bilo v domu TVD »Partizan« v Tržiču namiznoteniško prvenstvo Tržiča in okolice za leto 1955. Prvenstva se je udeležilo okoli 40 igralcev, članov »Partizana« iz Tržiča, NTK »Storžič« iz Golnika ter delovnih kolektivov iz Tržiča.

Moštvenega tekmovanja se je udeležilo sedem ekip. V finalni igri je zmagala prva ekipa TVD »Partizan« Tržič (Jakopin, Markič, Pančur) nad BPT z rezultatom 5:1.

V tekmovalstvu posameznikov so se finale igre končale z naslednjimi rezultati: pionirji (14 tekmovalcev) Boncelj (Golnik): Meglič (Tržič) 2:0; mladinci (16 tekmovalcev) Markič (Tržič): Pančur (Tržič) 3:2; mladinke (12 tekmovalcev) 1. Marica Aljančič (Golnik), 2. Silva Šlibar (Golnik), 3. Petrič (Tržič). Člani (16): Svab (BPT): Markič (Partizan Tržič) 3:0 (21:17, 21:15, 22:20).

Z večjo podporo bi bilo športno življenje v Cerkljah tudi živahnejše

Če hočemo govoriti o športu in športnikih iz Cerklj, moramo najprej pogledati, v katerih športnih panogah in v kolikšni meri se lahko cerkljanska mladina in ostali Cerkljani sploh udeležujejo. Se pred kratkim sta bili v Cerkljah le dve športni sekciji, medtem ko so danes teoretično štiri, praktično, toda še to moramo reči s pridržkom, pa le tri.

Letos je bil ustanovljen nogometni klub, v katerem so člani skoraj sami mladinci in to po večini dijaki vaješke šole. Obnovljena je bila strelska družina. Prav tako letošnje leto. Še vedno s precejšnjimi uspehi deluje moto klub, saj je letos tretji najboljši klub v Sloveniji in skoraj ni manjših prireditev, kjer ne bi bili Cerkljani najboljši. Skratka, lahko trdimo, da so cerkljanski motoristi najboljši podeželski klub. Le kegljači, ki so tudi že tekmovali v republiški ligi, so že del časa »na psu« kot pravimo.

Če zdaj seštejemo vse aktivne športnike, Cerkljane, ki se udeležujejo v teh športnih panogah, bomo dobili zelo nizke zbir članov — 70. Ta šte-

vilka v primerjavi s številom občanov, ki jih je nekaj manj kot 5.000 prav gotovo ne pomeni nič.

Vzroki tako majhnega števila aktivnih športnikov so različni. Vendar pa je glavni vzrok temu, da že ustanovitvene sekcije ne razpolagajo niti z najnujnejšimi sredstvi, ki bi jih morali nuditi svojim članom. Kegljači so brez kegljašča, strelci brez pušk, nogometarji brez čevljev itd. Še večje pomanjkanje pa občutijo Cerkljani, ker nimajo vsaj zaslone telovadnice in mora zaradi tega čez zimo še ta skromna športna dejavnost prenehati. S tem pa ni rečeno, da Cerkljani, zlasti mladina, nima veselja do športa. Ne, temveč je eden najvažnejših vzrokov za tako skromno športno dejavnost pomanjkanje sredstev in skratka premajhna podpora.

Zaključek tega naj bi bil, da bodo morali merodajni forumi in vse družbene organizacije, za katere vemo, da imajo vse razumevanje za telesno-vzgojno delo, tudi Cerkljanom nuditi vso pomoč.

F. B.

Pri bistriških športnikih Idealizem mladih ljudi - zagotovilo dobrih uspehov

Mladi nogometaši se vzgajajo v krepke in požrtvovalne športnike

V zadnjem času so Bohinjski mladi ponosni zlasti na svoje mlade nogometaše. Mladi so še, vendar mnogo obetajo! Letos ob pričetku leta v Bohinjski Bistrici še ni bilo samostojnega nogometnega kluba; fantje so sicer brcali z velikim navdušenjem, vendar vidnejših uspehov ni bilo. Treba je bilo pričeti z resnim delom. Zavihali so roka-ve, prišli za lopate in počasi — kamen za kamnom, kosček za kosčkom, brez vprašanja po zaslužku — uredili igrišče in potrebnih prostor za preoblačenje. Denarja ni bilo, težav mnogo, vendar volje in veselja do športa niso izgubili. Letos spomlad so se osamosvojili in ustanovili svoj nogometni klub. Od tedaj je zanimanje iz dneva v dan večje in zato tudi uspehi niso izostali. Društvo šteje danes že 25 članov in 29 pionirjev, razveseljivo pa je zlasti razumevanje starejših ljudi, ki se radi pridružijo kot podporni člani. Med nogometaši so sami mladi ljudje, njihova starost je povprečno 19 do 20 let in so polni poleta in idealizma, s čemer se športniki drugih krajev ne morejo pohvaliti. Kljub temu, da so mladi fantje večinoma delavci in otroci delavskih staršev,

Kamničani zmagovalci na Reki

Kamniški odbojkarji so na tradicionalnem odbojcarskem turnirju štirih klubov na Reki, ki ga v proslavo Dneva republike prireja vsako leto »3. maj«, ponovili svoj lanskoletni uspeh in dosegli prvo mesto. Premagali so vse nasprotnike in sicer Torpedo s 3:1, Tekstilca iz Karlovca s 3:0 »3. maj« pa v napeti odločilni borbi s 3:2.

Veliko uspehov v letošnjem letu

O delu strelcev iz Preddvora

V prvi polovici 1952. leta je bila v Preddvoru ustanovljena strelska družina. Ime ima po prvoborcu Jožetu Celarju - Tugu, ki je padel 1943. leta v boju z okupatorjem. V samem začetku se je strelska družina spričo velikoga zanimanja Preddvorčanov in okolčanov lepo razvijala. Še isto leto so si strelci zgradili v Dragi zasilno strelišče in si nabavili nekaj najnujnejših rekvizitov. Zal pa je aktivnost družine predvsem zaradi upravnega odbora, ki ni znal nuditi članom tiste moralne opore, ki so jo potrebovali, kmalu prenehala. Nekateri so zaradi tega hoteli družino že razpustiti, vendar pa je bil 1953. leta izvoljen nov odbor, ki je takoj prijel najresnejše za delo. Ze prihodnja pomlad 1954. leta pomeni prelomnico v delu. Stvelni članov se je precej pomnožilo in le-ti so redno trenirali, se udeleževali tekmovalj, družina pa je nabavila zračno puško in naboje. Tega leta so strelci iz Preddvora priredili tudi meddružinsko tekmovanje, katerega so se udeležile sosednje strelske družine, najboljši strelci pa so se udeležili tekmovalj tudi na Jesenicah in Jezerskem, vendar brez pomembnejših rezultatov. Delo strelske družine v le-

svojo ljubeznijo do športa naredijo marsikaj brez dragih malic. Jeseni so pričeli tekmovati že v gorenjski nogometni podzvezi. Seveda niso imeli sedaj še najboljših uspehov. Vendar — svoj glavni namen so dosegli. Zbrali so mladino, jo zainteresirali in ji vzbudili ljubezen do športa. Mladina si tako pri igri najde razvedrilo in zabavo, se hkrati krepi in vzgaja, po vsem tem pa tudi športni uspehi niso več daleč.

Na Dan republike so tekmovali z blejskimi nogometaši. Pred rekordnim številom občinstva so opravičili zaupanje in ponos svojih športnih tovarišev z lepo zmago. Tudi v nedeljo so zmagali v tekmi z garnizonom z Bohinjske Bele s 5:4 (5:1). V drugem polčasu so morali zaradi nešportnega in surovega vedenja vojske popustiti. Bohinjski nogometaši žalujejo ob tem, česar se njihovi tovariši — smučarji veselijo, ko iz dneva v dan čutijo, da jim je zima vedno bliže. Tako bodo morali svoje delo preusmeriti v telovadnico, v kolikor bo do tedaj seveda že urejena.

Ostale sekcije pri TVD »Partizan« ne kažejo posebnih uspehov. Delno je temu vzrok neustrezna telovadnica, delno pa tudi slaba organizacija in nerazumevanje.

LJ.

V enem tednu 15 prvih mest od devetnajstih

Velik uspeh namiznoteniških igralcev NTK „Triglav“ iz Kranja na I. republiškem turnirju v Kočevju in IX. prvenstvu Slovenije v Ljubljani

V okviru številnih športnih prireditev, ki so bile v počastitev Dneva republike, so se v Kočevju na prvem republiškem turnirju v novi namiznoteniški sezoni zbrali skoraj vsi najboljši slovenski predstavnik belega žogice, razen mladincev, mladink in pionirjev. Tekmovali so v osmih disciplinah, v šestih pa so bili zmagovalci Kranjčani. Brez težav so v konkurenci moških ekip v finalu premagali »Odred« s 5:0, medtem ko so članice z istim klubom odločile finalno srečanje z najtesnejšim rezultatom 3:2 v svojo korist.

Pri članih sta zanesljivo osvojila prvo mesto Hlebš, drugo pa Ahačič, medtem ko je

za največje presenečenje turnirja poskrbel mladinec Janez Teran iz Kranja, ki je osvojil tretje mesto (premagal je Štrumbala z Jesenic s 3:0 in Kocjana iz Ljubljane, s 3:2, katerega je premagal tudi v konkurenci moštev). Precej preglačiv je v finalnem srečanju delala Trampuževa iz Ljubljane, katero je premagala Bogatajeva s 3:2 in s tem osvojila prvo mesto. Kranjčani so osvojili še prvo mesto v moških dvojicah (Hlebš — Ahačič) in ženski dvojici (Bogatajeva in Teranova).

Preteklo soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani IX. prvenstvo Slovenije. To tekmovanje je bilo prav gotovo pomembnejše od onega v Kočevju. Na njem so namiznoteniški igralci iz Kranja osvojili 9 prvih mest od enajstih! Naslovi republiških prvakov so osvojili: člani — Ruda Hlebš, mladinci — Janez Teran, mladinke — Tatjana Teran, moške dvojice — Ahačič in Hlebš, mladinci dvojice — Teran in Cesen, ženske dvojice — Bogatajeva in Plutova, mladinke dvojice — Teranova in Dolenčeva, mešane se-

niorske dvojice — Teranova in Hlebš ter mešane mladinske dvojice — Plutova in Teranova.

Pri članih je pripravila največje presenečenje nadarjena in smela mlada Plutova iz Kranja, ki si je proti pričakovanju priborila v tekmovalju članic drugo mesto. To pomeni prav gotovo razveseljivo dejstvo, čeprav nobeni od Kranjčank ni uspelo osvojiti naslova prvakinje.

Vsi ti rezultati pomenijo velik uspeh kranjskih namiznoteniških igralcev v začetnem tednu, čeprav so podobnih izidov od njih že navajeni in so v slovenskem merilu pričakovani. Uspeh pa je velikega pomena: zato, ker je namiznotenišni v zadnjem času v Sloveniji precej napredoval. Za to napredek so poskrbeli predvsem mladi igralci, večina teh je Kranjčanov, kar je še zlasti razveseljivo. Škoda je le, da včasih Kranjčanom najnevarnejši Jeseničani nimajo več tako močnih predstavnikov namiznega tenisa kot so jih imeli še pred nekaj leti. Zeleti je, da bi v prihodnosti Jeseničani prijeli še resneje za delo v svojem klubu, ker imajo za to vse pogoje, prav tako pa jim ne bo težko doseči nekdanje kvalitete ravni, saj imajo dovolj starejših in rutiniranih prvorazrednih igralcev, ki svoje znanje lahko prenesejo na najmlajše, morda tudi začetnike. Pohvaliti pa moramo mlade igralce z Golnika, ki so se udeležili prvenstva, čeprav niso imeli upanja, da bi zasedli višja mesta.

F. B.

O delu golniških šahistov

Pretekli teden je bil na Golniku ustanovni občni zbor novega šahovskega kluba, ki bo deloval v okviru Športnega kluba »Storžič«. Šah je na Golniku zelo priljubljena igra. Zato je bilo neobhodno potrebno, da se na Golniku ustanovi šahovski klub, ker se je šah do sedaj igral neorganizirano po vseh mogočih kotičkih. Zato je bil pretekli teden sklican ustanovni občni zbor šahovskega kluba na iniciativo sindikalne in mladinske organizacije. V klub je do sedaj pristoi-

Imajo kopalnico, pa jo ne izkoriščajo

Ko so se v jeseni odprla vrata telovadnice, se je kamniški Partizan spet znašel pred istimi problemi kot vsako leto. Ti so predvsem pomanjkanje vodnikov in prostorov. K telovadbi se je prigrabilo 232 cicibanov, pionirjev in mladincev. Člani in članice še niso pričeli z vadbami, ker ni vodnika. Problem vodnikov je tudi pri ostalih oddelkih pe-reč, kljub temu, da se jih je v zadnjih letih nekaj usposobil na poletnih tečajih. Pri društvu je včlanjeno pre-malo delavske mladine, zato bi bila naloga vseh članov in upravnega odbora, da s svojim vplivom in propagando privabi v telovadnico čim več mladine iz naših tovarn in podjetij.

Edina kamniška telovadnica v gimnaziji je za vse potrebe mesta premajhna. Zasedena je od jutra do pozne noči, samo opoldne je 20 minut prazna. Skozi njo gre vsak teden nad 2400 mladine, pri tem pa vsi gimnazijski oddelki ne morejo imeti telovadbe po učnem programu, ker je zaradi pomanjkanja prostora to neizvedljivo in je pouk telovadbe v prvih in drugih razredih okrnjen. Osnovna šola sploh nima telovadbe, ker nima prostora. Od 17. ure dalje je te-

lovadnica na razpolago Partizanu in športnemu društvu do 22. ali 23. ure. Razumljivo je, da spričo strnjenelega pouka telovadnice ni mogoče redno čistiti in zračiti. Sla-čilnica je premajhna. Ventilatorja ni nobenega.

O teh vprašanjih je razpravljal na zadnji seji tudi gimnazijski šolski odbor. Odločno se je postavil na stališče, da je enkratno čiščenje telovadnice na teden premalo. Mladina išče v telovadnici zdravnika in okrepitve telesa, pri teh pogojih pa ji je telovadba v takih prostorih lahko prej v škodo kot v korist. Šolski odbor je zato predlagal, da se za telovadnico posebej zaposli čistilka, da bodo prostori lahko redno čiščeni in oskrbovani, razen tega pa se lahko še odpre kopalnica. V drugih zavodih gradijo kopalnice, ker jih nimajo, v Kamniku jo imajo, pa je ne izkoriščajo. Za zdrav napredek mladega rodu moramo tudi to vprašanje rešiti čimprej.

ZANIMIV TURNIR NA GOLNIKU

V počastitev Dneva republike je NTK »Storžič« iz Golnika organiziral namiznoteniški turnir najboljših igralcev Tržiča in Golnika. Na turnirju je sodelovalo osem igralcev, ki so igrali vsak z vsakim. Zmagel je Markič (Tržič) z zmago, Šarabon (Tržič) 6, Rešek (Golnik) 5, Svab (Tržič) 4, Grbec (Golnik) Zapičič (Križe), Hazin (Tržič) vsi dve zmagi in Ada Ličen (Golnik) brez zmage.

Športniki pozor!

Ustanovni občni zbor občinske športne zveze Kranj, ki je bil sklican za nedeljo, 11. decembra 1955 v zgornji dvorani Sindikalnega doma, je preložen na nedoločen čas.

STOJAN PUC: edini predstavnik Gorenjskih šahistov na polfinalnem turnirju za prvenstvo države. Upamo, da nas ne bo razočaral.

Prodaj parcelo 628 kvadratni Savi Polzve se na Gorinji Savi 46.

Prodaj kravo mlekarico ali zamenjam za vola. Naslov v upravi lista.

Prodaj lahke sani in nekaj kosov raznega pohištva. Poizve se na Primskovem 192.

Prodaj dva posteljna vložka. Naslov v upravi lista.

Prodaj lesen provizorij 3 krat 3 kvadrat. metre, krit z opeko. Naslov v upravi lista.

Manjše kmečko posestvo v bližini Skofje Loke naprodaj. Skupna površina njiv, travnikov in gozda 2 ha. Naslov v upravi lista.

Hišno pomočnico samostojno ali začetnico k 4-članski družini v Ljubljani sprejem. Seunig, Kranj, Koroška 31.

Parcelo 560 kvadrat. metrov na Zlatem polju prodaj po zelo ugodni cen. Naslov v upravi lista.

Kupim žensko zlato uro. — Naslov v upravi lista.

Zahvala. Dne 2. decembra nas je nenadoma zapustila naša dobra mama Ana Hudobivnik. Iskreno se zahvaljujemo dr. Hriberniku za vso pomoč, ki jo je izkazoval, vsem sorodnikom, znancem, prijatel-

jem in kmetijski zadrugi Kranj za vence in spremstvo na njeni zadnji poti. — Zaljubljeni hčerki Minka in Albinca z družinami in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA
Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in sosedom za vse dobro, kar so storili v spomin naše ljubše mame

WEIT KATI
Faletove stare mame. — Lepa hvala.
Ana in Zdravko Fale

● Gledališče
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 11. decembra ob 16. uri — izven in za podeželje, William Shakespeare: »Othello«. Jago: Mayer Metod.

Torek, 13. decembra ob 16. uri in ob 20. uri — gostovanje v Skofji Loki ob priliki občinskega praznika. William Shakespeare: »Othello«. (Ob 16. uri Jago: Mayer Metod, ob 20. uri Jago: Laci Cigoj.)

Četrtek, 15. decembra ob 16. uri — red C in izven. Vasja Ocvirk: »Tretje ležišče«.

Nedelja, 18. decembra ob 16. uri — izven in za podeželje. Vasja Ocvirk: »Tretje ležišče«.

Ponedeljek, 19. decembra ob 16. in 20. uri. — Gostovanje v Trzihu. Bratko Kreft: »Celjski grofje«.

Kino »Krvave« Cerklje — predvaja 10. in 11. decembra mehiški film »En dan življenja«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.

Kino »Sora« Skofja Loka — predvaja od 9. do 11. decembra ameriški film »Slavolok zmage«.

Kino Naklo predvaja 10. in 11. decembra ameriški film »Samo naša«, 14. in 15. decembra angleški film »Mreža«. Predstave v soboto ob 19. uri, v nedeljo ob 16. in 19. uri, v sredo in četrtek ob 19. uri.

Kino »Storžič« Kranj predvaja od 8. do 10. decembra ameriški barvni film »Bledolčnikov sin«. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. V soboto 10. decembra ob 22. uri premiera angleškega filma »Ugra-

bitelja«. 11. decembra ob 8.30 indijski barvni film »Mangala hči Indije« — film se predvaja na wide - screen sistem. Ob 10.15 uri in 14. uri premiera finskega filma »Maja odkriva muziku«. Amer. barvni film »Bledolčnikov sin« ob 16., 18. in 20. uri.

Kino »Svoboda« Kranj — predvaja 10. decembra ob 18. uri premiero indijskega barvnega filma »Mangala hči Indije«. Ob 20. uri premiera angleškega filma »Ugrabitelja«. 11. decembra ob 14. uri amer. barvni film »Bledolčnikov sin«. Predstava ob 16. uri odpade. Ob 18. uri angleški film »Ugrabitelja«, ob 20. uri premiera finskega filma »Maja odkriva muziku«.

Kino »Radio« Jesenice predvaja od 9. do 11. decembra ameriški film »Gospa Miniver«. Od 12. do 14. decembra amer. barvni film »Katica, poljubi me«. 15. decembra angl.-ital. barvni film »Romeo in Julija«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo 11. decembra ob 10. uri matineja jugoslovanskega filma »Slavica«.

Kino »Plavž« Jesenice predvaja od 9. do 11. decembra film »Katica, poljubi me«. — poljubi me«. Od 12. do 14. decembra angleško italijanski barvni film »Romeo in Julija«. 15. decembra zaprto. — Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, razen 12., 13. in 14. decembra ko je ob 17. in 20. uri. V nedeljo pa so predstave ob 16., 18. in 20. uri, ob 10.30 uri matineja jugoslovanskega filma »Slavica«.

Kino Koroška Bela predvaja od 10. do 11. decembra ameriški film »Gospa Miniver«. 12. decembra ameriški barvni film »Katica poljubi me«. — Predstave ob delavnikih ob 19. uri, ob nedeljah ob 17. in 19. uri. V nedeljo 11. decembra ob 15. uri matineja jugoslovanskega filma »Slavica«.

Kino

dramo v treh dejanjih »Na straži« v režiji Tineta Ranta. Događa se konec druge svetovne vojne v Gorici.

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Kamna gorica bo uprizorilo Finžgarjevo igrano v štirih dejanjih »Divji lovec«.

KUD Naklo - Dobrava je v počastitev 29. novembra odprlo novo čitalnico v prostorih Kmetijske zadruge. Tako bo zlasti mladina dobila prostor, kjer se bo lahko zbirala, prebirala časopise, poslušala radio in igrala šah. SZDL je naročila že vse potrebne časopise in revije, prostor pa je odstopila Kmetijska zadruga v Naklem.

V sredo je odpotovala v Bremen v Zapadno Nemčijo 8-članska ekipa jeseniškega šahovskega kluba. Jeseničani bodo s tamkajšnjim šahovskim klubom podjetij odigrali dvoboji. Jeseničane zastopajo: ing. Sešek, Jan, Z. Strumbl, Korosec, Tušar, Langus, Stibil in I. Strumbl, pokroviteljstvo nad turnejo pa je prevzel Jože Učkar. Predvidoma pa bodo v prihodnjem mesecu šahisti Bremena gostje Jeseničanov.

Nesreče

Janko Udir z Zlatega polja si je poškodoval prste leve roke.

Stane Pirnat, dijak iz Kranja, Koroška c. 41, si je zlomil desno roko.

Marija Golob iz Stražišča se je usekala v prste leve roke.

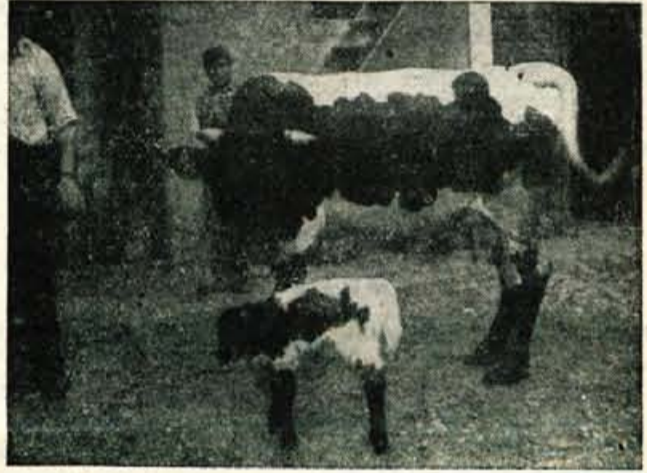
Marjo Krašovec s kmetijskega posestva »Sora« je nekdo močno poškodoval po glavi in obrazu.

Ignac Erman, zaposlen pri Avto-prometu v Kranju, stanuje na Hujah, se je težje poškodoval. Pri popravilu motorja pri avtomobilu je nastala eksplozija in mu je ogenj ožgal obraz.

Še nekaj drobnih v sliki iz Kranja

TELIČEK »PRITLIKAVČEK«

Posestniku Jalnu na Hujah pri tem je, da je krava nosila pri Kranju je oktobra meseca te 10 mesecev in da je bilo 500 kilogramov teža krava, kljub temu majhno. Normalna

oteletila nenavadno majhnega teleta — telička »prtilikavčka«. Ob porodu je ta majhna živalca tehtala le 10 kg, po štirih tednih, ko so jo zaklali, pa 18 kilogramov. Zanimivo

teža telička ob porodu je tudi 40 kg. Ubogi teliček »prtilikavček« pa je bil tako majhen, da ni mogel seči niti do štirih tednih, ko so ga zaklali, vimen in so ga morali dožiti. pa 18 kilogramov. Zanimivo

Na podlagi 10. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ št. 34-371/55) Komisija za imenovanje direktorjev Občinskega ljudskega odbora Kranj

razpisuje

MESTO DIREKTORJA PODJETJA »KOVINAR« V KRANJU

Ponudniki za razpisano mesto direktorja morajo izpolnjevati enega izmed naslednjih pogojev:

1. strojni inženir s petletno prakso ali diplomirani ekonomist s petletno prakso pri vodenju samostojnih komercialnih poslov.
2. strojni tehnik s srednjo tehnično šolo in desetletno prakso ali večletno prakso pri vodenju obrata.
3. industrijski inženir s desetletno prakso.

Ponudniki naj vložijo prošnje kolkovane z državnimi taksami in priloženim zneskom din 95.— za občinske takse, s kratkim življenjepisom pri Občinskem ljudskem odboru Kranj, Titov trg št. 1.

Rok za vlaganje prošenj je do vključno 15. 12. 1955.

KOMISIJA ZA IMENOVANJE DIREKTORJEV

Rapis

ZA TEČAJ POLITIČNE SOLE PRI CK ZKS

Tečaj je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, v sindikatih, društvih itd. in si že le razširijo in poglobijo politično znanje. Prijave za sprejem v šolo pošljite na upravo Politčne šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37/II. trakt do 31. 12. 1955, hkrati pa tudi na svoj občinski komitet. V prijavi navedite osebne podatke, podatke o dokončanih šolah in tečajih, o stažu in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu in zaposlitvi in o višini mesečnih prejemkov. Sola ima internat, ki je namenjen predvsem tovarišem in tovarišicam izven Ljubljane. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem ali okrajnem komiteju ZKS svojega področja.

100 uspehov
na 1 oglas
v našem
tedniku

Gibanje prebivalstva

V Kranju so se poročili: Emilijan Pavlin, računovodja in Armand Korenika, otroška negovalka; Ignac Džuran, šofer in Frančiška Matinčič, tkalka.

Na Jesenicah so se poročili: Ladislav Črnologar, mizarški pomočnik in Darinka Gogala, frizerska vajenka; Frančišek Terseglav, delovodja in Zvonka Lončnar, delavka;

KRANJSKO JEZERO ALI KAJ?

Ne, pač pa del železniške do danes še ni nikomur postaje v Kranju in to tisti slo na misel, da se da temu del postaje, kjer je morda brez težav pomagati! Morda največji promet. Da je to res, bi zadostovalo, da bi vsak to-

si dobro oglejte sliko. Prav gotovo je dovolj zgovorna! Seveda ni vedno tako kot kaže slika, vendar pa se temu »čudovitemu pojavu« ne more nihče izogniti ob deževnih dneh in še nekaj dni po njih. Zanimivo pri tem pa je, da

NI »ČISTO MRTEV«, LE...

No, takih primerov bi v Kranju lahko našeli tudi več, morda vsak dan. Na sliki vidite moža, ki je zaradi »teže« alkohola podlegel, denarico pa ima toliko »lažjo«, da ga ne more več držati v »ravnotežju«. Malo pred tem, ko ga je posnel naš fotoreporter, ga je natak polival z vodo in ga hotel spraviti k sebi, kot pravimo. Prav gotovo bi bilo bolj pametno in tudi edino pravilno, da bi mu natak pred tem ne dal toliko pitja. Da, tako se dogodi tudi v »Delikatse«, čeprav nikjer ni marea napisala — gostilna.

RADIO LJUBLJANA

- Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 radijski dnevnik in 22. uri. Oddaja »Zeleni ste« — poslušajte ob nedeljah ob 14.00, ob delavnikih pa ob 14.35. Kmetijski nasveti in Kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30 uri.
- NEDELJA, 11. DECEMBRA**
- 8.00 O športu in športnikih: Letošnja mednarodna avtomobilska sezona.
 - 9.00 Otroška predstava — James Krüss: Če Jožek sanja (radijska igrlica).
 - 10.00 Družinski pogovori.
 - 11.15 Oddaja za Beneške Slovence.
 - 12.00 Pogovor s poslušalci.
 - 13.30 Pol ure za našo vas.
 - 18.05 Melodije in napevi, ki jih radi poslušate.
 - 20.00 Večerni operni koncert.
 - 21.00 Kulturni razgledi.
- PONEDELJEK, 12. DEC.**
- 6.35 Popularne moderne nappe izvaja pianist Saša Tipel s svojim triom.
 - 11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: O pisatelju Josipu Jurčiču.
 - 12.40 Koncertni valčki.
 - 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Niko Kuret: Bajka o Jazonu (radijska igra).
 - 15.30 Se spomnite tovariši...?
 - 16.00 Zdravstveni nasveti.
 - 18.00 Radijska univerza — Prof. Stanko Logar: O industrijskih rastlinah.
 - 18.50 V koraku tanga.
 - 20.00 Kulturni pregled.
- TOREK, 13. DECEMBRA**
- 11.05 Gospodinjiski nasveti.
 - 11.45 Cicibanom — dober dan (VI. Pirm: Pregnani kragulj).
 - 14.20 Pionirski kotichek.
 - 15.30 Utrinki iz literature — Boris Pahor: Vila ob jezeru.
 - 16.10 V svetu opernih melodij.
 - 18.00 Zunanje politični feljton. Kdo bo kandidat na predsedniških volitvah v ZDA.
 - 18.30 Športni tednik.
 - 20.00 Tedenski notranje politični pregled.
 - 20.30 Radijska igra — P. Slovinič: Sadle Thompsons.
 - 21.30 Koncert violinista Byrona Colasisa in pianista Fredija Doška.
- SREDA, 14. DECEMBRA**
- 7.10 Pojeta Mario Lanza in Bing Crosby.
 - 11.15 Igra tamburaški orkester ljubljanskih »Svobod« p. v. Matka Sijakoviča.
 - 12.40 Orkestralni odlomki iz oper.
 - 13.30 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji.
 - 15.30 Utrinki z literature — Jose E. Rivera: Nečloveški gozd.

- 15.45 Mladiski zbori pojo.
 - 16.00 Družinski pogovori — Helena Puhar: Ali naj učim otroka že pred vstopom v šolo.
 - 18.00 Iz naših kolektivov.
 - 18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
 - 20.00 Jules Massenet: Manon, opera v 4 dejanjih. Izvaja jo solisti, zbor in orkester ljubljanske opere, dirigent Samo Hubad.
- ČETRTEK, 15. DECEMBRA**
- 6.35 Operetna in lahka glasba.
 - 11.05 Gospodinjiski nasveti.
 - 11.15 Od melodije do melodije.
 - 11.45 Pavel Sivic mladini (Glasbena oddaja za pionirje).
 - 12.40 Poje mešani zbor »Slavček« iz Trbovelj p. v. Jožeta Skrinarja.
 - 14.25 Ljudsko — prosvetni obzornik.
 - 15.30 Iz mladinske književnosti.
 - 16.00 Gospodinjiski omnibus.
 - 16.10 Glasbene uganke.
 - 18.00 Domače aktualnosti.
 - 18.30 Radijska univerza — Dr. Saša Cvahte? Racionalizacija v industriji in medicini.
 - 20.00 Mladinska oddaja.
 - 20.20 »Petriki večer« domačih pesmi in napevov.
 - 21.00 Literarni večer — Elisabeth Barret — Brownig: Portugiški soneti.
- PETEK, 16. DECEMBRA**
- 11.05 Gospodinjiski nasveti.
 - 11.15 Operetna glasba.
 - 11.45 Cicibanom — dober dan! (M. Čerkovnik: Palček — malček).
 - 13.30 Operni koncert.
 - 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
 - 15.45 Mešani zbor I. gimnazije v Celju p. v. Egona Kunoja. poje umetne in narodne pesmi.
 - 16.00 Modni kotichek.
 - 18.00 Ljudje med seboj.
 - 18.15 Slovenske narodne pesmi pojeta Ileana Bratuž in Janez Triler.
 - 20.00 Tedenski zunanje — politični pregled.
 - 21.00 Mednarodna radijska univerza.
- SOBOTA, 17. DECEMBRA**
- 6.35 Jutranji orkestralni spored.
 - 11.05 Gospodinjiski nasveti.
 - 11.45 Pojte z nami, otroci!
 - 12.40 Dva odlomka iz Gounodjeve opere »Faust«.
 - 13.30 Melodije za razvedrilo.
 - 14.20 Pionirski kotichek.
 - 15.30 Utrinki iz literature: Pesmi Rada Bordona.
 - 16.00 Nove knjige.
 - 16.10 Koncert po željah.
 - 18.00 Okno v svet: Macao — Portugalska kolonija na kitajskem ozemlju.
 - 18.35 Jezikovni pogovori.
 - 20.00 Veseli večer.

IZGUBLJENE MILIJARDE

Smrt stane več kot celo življenje

Nezadovoljne materialne potrebe človeštva in milijarde, ki jih človeštvo daje za oborožitev, to je nedvomno največji paradoks epohe, v kateri živimo. Politika blokov in hladna vojna, ki sta sledili svetovni katastrofi 1939 do 1945, sta imeli zvestega sopotnika — oboroževanje, brez katerega ne bi mogli biti to, kar sta. Svetovne sile so leto za leto dajale in še dajajo ogromne zneske, vlagajo materialna sredstva in intelektualne napore za oborožitev, da bi tako dosegle ravnotežje in se s tem zavarovale pred napadom tekmovalk. Hkrati pa gladujejo milijoni ljudi in se borijo za samoohranitev, v stalni življenjski nevarnosti pred stihijo.

Danes na svetu živi čez dve in pol milijarde ljudi, več kot milijard in pol pa jih je podhranjenih. To so predvsem prebivalci nerazvitih dežel, ki zajemajo ves afriški kontinent, domala vso Azijo, pretežen del Latinske Amerike in celo nekatere južne evropske države. Povprečno trajanje življenja je v teh nerazvitih deželah od trideset do štirideset let. Zaradi pomanjkanja umira v Indiji v prvem letu starosti 15 odstotkov novorojenčkov, a 40 odstotkov otrok umre pred petim letom. Samo od malarije boluje v svetu čez 300 milijonov ljudi, umre jih pa okrog tri milijone letno.

Približno 60 odstotkov svetovnega prebivalstva uživa samo 15 odstotkov skupnega svetovnega dohodka, kar je

komaj 50 do 60 dolarjev na prebivalca. To pa v času, ko se za oborožitev dajejo astronomski zneski, ki bi — brez pretiravanja — marsikatero deželo lahko rešili bede in zaostalosti.

Pomoč nerazvitim deželam je danes, ko je svet zaradi velikega tehničnega napredka postal celota, gospodarska najnost. Posamezna narodna gospodarstva so že v tej meri med seboj povezana, da se krize, neuspehi in zaostalost v eni državi nujno odražajo v gospodarstvu drugih držav. Neenakost med nerazvitimi in razvitimi deželami je tudi potencialni vir vojnih spopadov, ki jih danes ni več moč lokalizirati in osamiti. Živimo v dobi atomske tehnike in taki spopadi bi se danes izprevergli v katastrofo, kakršne človeštvo še ni doživelo in ki bi jo komaj lahko preživel.

Oboroževalna tekma je od mnogih držav terjala celo do 50 odstotkov njihovih proračunov. V vsem svetu je samo v letu 1954 v vojne namene uporabljen čez 100 milijard dolarjev. Sovjetska zveza je leta 1952 v vojne namene porabila 113 milijard rubljev, 1953 pa 112 milijard rubljev. Velika Britanija je v letu 1953 v te namene izdala 1748 milijonov funtov, Francija 1418 milijard frankov, Združene države Amerike pa 48 milijard dolarjev.

Ne samo velike sile, temveč tudi majhne in nerazvite države so se bile prisiljene oboroževati. To je zlasti veljalo za čas po letu 1949, t. j. po

zaključku korejske vojne. Tako je v Pakistanu šlo v letu 1950 50 odstotkov, a leta 1953 48 odstotkov proračunskih sredstev za oborožitev, v Siriji leta 1950 29 odstotkov, leta 1953 pa 27 odstotkov, v Egiptu leta 1950 18 odstotkov, leta 1953 pa 20 odstotkov proračuna itd.

Te številke pa nam povedo mnogo več, če jih gledamo izražene z materialnimi dobrinami, ki bi jih bilo človeštvo deležno, če bi za oborožitev namenjene zneske dajalo za dvig življenjske ravni.

Po pisanju neke ameriške revije bi sredstva za oborožitev, ki se porabijo v enem letu, zadostovala za izgradnjo 200 Panamskih prekopov ali za izdelavo tolikošteve avtomobilov znamke »Chevrolet«, da bi z njimi lahko štirikrat obkrožili zemeljsko oblo.

Strokovnjaki OZN so izračunali, da bi se življenjski standard v nerazvitih in zaostalih deželah lahko dvignil za 20 odstotkov le s pičlimi 13 in pol milijardami dolarjev pomoči, kar bi — po besedah bivšega predsednika ZDA Trumana — zadostovalo, da bi se za 25 naslednjih let zagotovila polna zaposlitev ameriškega delavstva. ZDA so v letu 1951 dale Zahodni Evropi ekonomsko pomoč v višini 1 milijarde 489 milijonov dolarjev, vojne pomoči pa v znesku 4 milijard 795 milijonov dolarjev.

Predsednik Eisenhower je leta 1953 v svojem tradicionalnem letnem poročilu ameriški ljudstvu navedel sledeče podatke: en moderen rušilec stane toliko, kolikor bi stala najudobnejša stanovanja za osem tisoč ljudi (danes imajo samo ZDA čez 750 takih rušilcev); en težki bombnik stane kolikor električni centrali za dve mesti s po 60.000 prebivalcev ali pa dve najmodernejši opremljeni bolnišnici; lovska letala stane kolikor 13,5 milijonov kg pšenice (v letu 1944 so v ZDA izdelali čez 96 tisoč takih letal, v Sovjetski zvezi čez 30 tisoč, v Angliji čez 29 tisoč in v Nemčiji čez 30 tisoč). Če bi vsa pšenica, ki bi jo dobili za ta letala naložili na tovorni vlak, bi bil ta tako dolg, da bi se ovil 45 krat okoli sveta.

Jasno je, da bi bila sodobna atomska vojna dosti dražja, kot so bile vse dosedanje, v katerih so uporabljali tako imenovano klasično orožje. Tako ameriški admiral Veachut ceni, da je v rimskih čas

kih en ubit sovražni vojak stal Cezarja le pol dolarja (stroški za kopje, ščit in meč), v Napoleonovih vojnah je stal že tri tisoč dolarjev, v prvi svetovni vojni 22 tisoč dolarjev, v drugi svetovni vojni pa je en ubit nemški vojak Američane stal 250 tisoč dolarjev. V bodoči vojni, v kateri bi se uporabljalo atomsko in hidrogensko orožje, v tako imenovani atomski vojni, bi po računih tega admirala vsak ubit vojak stal nič manj kot milijon in sto tisoč dolarjev.

Kot vidimo, so sredstva, ki se danes trošijo za proizvodnjo orožja za uničenje enega samega človeškega življenja dosti večja, kot vsa tista sredstva, ki jih povprečni človek v vsem svojem življenju porabi za svoj goli obstoj.

STO MILIJONOV MOTORNH VOZIL

Zahodnonemški industrijski inštitut je objavil podatke, po katerih bo na vsem svetu kmalu sto milijonov oseb in tovornih avtomobilov. Na prvem mestu so ZDA s 60 milijoni vozil, za njimi Anglija (4,5 milijonov), Francija (4 milijone), Kanada (3,6 milijonov), Sovjetska zveza (2,6 milijonov), Avstralija (1,9 milijonov), Italija z 1,1 motornih vozil itd.

DEVET STO LET?

Zdravnik John Björksen iz Visconsina pravi, da bi ljudje lahko doživeli starost do devet sto let, če bi njihove molekule ne izgubljale energije. Molekule so sestavljene iz različnih elementov, ki sestavljajo snov. Dr. Björksen pravi, da je delal na tej teoriji štirinajst let in da je spoznal dva poglavita vzroka smrti: otrdelost krvnih žil in krhkost kosti. Zdravnik je ugotovil, da desetletni otrok obnovi vsako uro po en odstotek molekul svojega telesa in se torej obnovi ves njegov organizem v štirih dneh, medtem ko je na primer stoletnik inerten 40-odstotno.

NAJMANJŠA KAMERA

Neko nemško podjetje je pred kratkim izdelalo najmanjšo filmsko kamero na svetu »Rolen 8«, ki tehta le 375 gramov in lahko dela tudi posamezne posnetke z eksponažo štiridesetinko in šestotinko sekunde. Objektivi te drobne kamere meri 7,5 mm, osem milimetrov široki film pa je sedem metrov dolg.

Hudomušne ISKRICE

Prometne težave. V Kölnu je pomirila nevesta nepotrpeživega poročnega uradnika s tem, da bo njen ženin prišel prav za gotovo takoj — ko bo našel prostor za parkiranje svojega ženitovanj-

gojenci priredijo metanje v tarčo s snežnimi kepami. V priporočilu je tudi pisalo: »... na ta način bo odstranjen pozornost mladine od drugih, doslej uporabljenih ciljev, kot so mimoidoči, učitelji itd.«

miru! Kako pa bi vi odgovorili?

Uporabno in posnemanja vredno. Tirolske šolske obla-

sti so priporočile vsem upraviteljem šol, naj s svojimi

Svarilo. Kot darilo za novoljetne praznike je bila lani v ZDA največja senzacija in šlager — moški kuhinjski predpasnik! Veleblagovnice so imele na zalogi kombinacije predpasnikov za moža in že-

no pod imenom »Jaz in ti«, »Složen zakonski par«, itd. Promet s predpasniki je bil rekorden. Za letošnje novo leto bodo ti modeli baje tudi pri nas na trgu!

skega avtomobila. Do njegovega prihoda pa da lahko igra na prgi. Igral je eno uro in četrt.

Nagradno vprašanje. Neki angleški časopis je razpisal potovanje na Bermudske otoke kot nagrado za najboljši odgovor na vprašanje:

»Katero skupno potezo ima časopis in ženska?« Zmagala je neka poročena dama z odgovorom: »Od obeh teh stvari mora imeti človek svoje lastne in sosedove pustiti pri

Morski razbojniki 1955

Najmanj od leta 1950 je križarila ob italijanski obali skrivnostna ladja, ki je delala isto kot nekdanji pirati: napadla in izginila je kot prikazen, ne da bi ji mogli do živga. In kar je še bolj zanimivo: napadala je samo tihotapce, ki so se sami ogibali srečanju z zakoni in zato roparskih piratov niso upali nanznaniti policiji. Pred nedavnim pa je kapitan posadnega broda napravil usodno napako: zmenjal je križarko finančne obmejne službe »Spanedda« s tihotapsko ladjo! Nekaj ur pozneje je brod z imenom »L. X. Orme« zaplul v pristanišče

v Livorno in posadko so vtaknili pod ključ.

Ladja je plula pod angleško zastavo, v času napada pa je razvila črno zastavo s srebrno se lesketajočo mrtvaško glavo. Na krovu so našli strojnice, s katerimi so zaustavljali tihotapske ladje, in nič manj kot 400 zabojev - cigaret! Doslej še niso mogli ugotoviti, kdaj in kako so morsk razbojniki 1955 »delovali«; posadka namreč o vsem molči, tudi o višini plena. Kapitan je iz Anglije, posadko pa sestavljajo pretežno Marokan- ci.

Ali bi ne bilo bolje, da bi ostala v taborišču? Preživela teh nekaj mesecev do konca vojne kot ujetnika? Tudi drugi jih bodo in vrnili se bodo domov. Prav tako zmagovalci kakor vojaki s front... Irwing bi bil živ in vrnil bi se k Mary, dokončal študij in začel svoje življenje. Tako pa ga je zvalil s seboj on, John Cowley, idealist, ki ga je ujetništvo poniževalo in se ga je zato hotel rešiti. Sam bi šel, če nisi mogel prestajati ponižanja. Sam bi šel in ne vabil bi prijatelja s seboj, prijatelja, ki si ga v sili zapustil. Ali pa bi čakal še ti! Počakal konca vojne. Ujetništvo ni bilo tako težko kakor partizanstvo. Ni bilo nevarno. Hodil si na polje h kmetu delati in lačen nisi bil nikoli. Vsaj tako lačen ne kakor v partizanih.

John se je zdržnil. Ali res moralno propada? Se pogreza v take, za človeka, kakor je on, ponižujoče misli?

Ne tako, John Cowley! Ne tako!

Kako že pravi tisti slovenski pesnik »Manj strašna noč je v črne zemlje krill, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi«. Oni fant z bolnim obrazom je povedal njegove stihie in jih skušal prevesti v nemščino, ker angleško ni znal. Mnogo bolj bleedi so kakor v slovenščini, mu je rekel. Pomenijo pa tole: »Weniger schrecklich ist die Nacht im Grabe, als in der Sonne die versklawten Tage.« Šibak prevod. Res! In vendar kako resnična misel. Podobne misli je pisal Byron. Prešeren je bilo ime temu poetu. Kako rad bi ga bral.

— Če se vrnem, se bom naučil slovensko...

Temne misli je odnesel veter, ki je žumel v gozdovih okrog planine. Stih, njemu do nedavnega neznanega velikega poeta, so ga dvignili. Če je Irwing umrl, je umrl za veliko stvar, za svobodo človeštva. Tudi on trpi zdaj zanj in tudi partizani. Ti še najbolj! To je spoznal v tem mesecu, ko je bil med njimi. Se je. In še bo šel z njimi. Morda ne bo nikoli prišel do konca. Morda bo padel prej, preden bo človeštvo osvobodeno? Nič zato. Če bi se za svobodo nihče ne žrtvoval, bi zavladalo nad človeštvom

nasilje in fašistično suženstvo. Tako je John Cowley mislil že tisto jesen leta 1939 in se zato prostovoljno javil v vojsko. Prišla so leta velikih porazov, ujetništva, trpljenja, nasilja in vendar se je človeštvo prebijalo skozi. Prebijačo se je in prebilo. Zdaj se že približujemo svojemu cilju.

In kakšen bo ta cilj? Ali bo postalo človeštvo boljše? Ali bo postalo res človeštvo? Skupnost, ki bo priznala vsakega človeka? Ali bo izgubilo svojo dosedanjo nelepo resničnost, da tvorijo človeštvo samo tisti, ki se ne menijo zate? Če bo človeštvo ostalo pri starih sestavinah, je sedanjí boj zaman! Zaman je vsa kri, prelita v Evropi, Aziji, Afriki, če se stare sestavine človeštva ne bodo razkrojile in če ne bodo vsakega posameznika cenili kot človeka. Zaman je ves boj, če bo človeško dostojanstvo užíval le tisti, ki ima denar in položaj. Ta vojna bo morala spremeniti nadrejene in podrejene odnose med ljudmi in narodi v resnično enakopravnost.

Tako je mislil John Cowley, ko ga je zamenjal kodrolasi blondinec Pepček. John je slekel komandantov plašč in ga dal Pepčku. Nekaj časa je še postal pri njem in rekel: — Kakšna čudovita tišina. Kakor da bi ne bilo vojne. — Potem je šel v koč, ki je bila prijetno topla. Zaspal je in se prebudil šele, ko je bil že visok dan.

Lačni so bili, a nobeden tega ni rekel. Vsa se je bal, da bi s tem glad še povečal. Jutri bodo itak na Možaklji in tam bodo našli partizane. Prav gotovo jim bodo dali jesti.

Popoldne — do mraka je bilo še dobro uro — so zapustili planino. Johnu je postajal svet vedno bolj znan. Spustili so se po isti strmini, po kateri sta zdrsula z Irwingom, ko so nanju ustrelili Nemci. Prišli so na isto stezo, kjer je zasledil Irwingovo kri in zaman iskal izgubljenega prijatelja. V strmini — takrat levo, zdaj desno — je našel robček z uvezenim imenom: Mary. Se zdaj ga nosi s seboj. Izročil ga bo Irwingovemu dekletu, ko jo bo poiskal.

Na stezi ni bilo več snega. Menda smo danes zadnjega novembra. Menda. Nihče ni zadnje čase štel dnevov. Vsi so bili skoro enaki. Današnji, šele današnji je bil drugačen. Morda zaradi snega, ki je tu v nižini izginil? Morda zaradi pričakovanja, kdaj bodo prečkali nevarno mesto in se preko Možaklje vzpeli v svet, ki ga kontrolirajo že nekaj mesecev partizani. V tem pričakovanju je postajal glad znošnjajši.

Šli so čez jaso — Johnu že dobro znano — in zavili med smrečje. Tudi to smrečje je srečal že pred mesecem. Tedaj pa jih je napravilo oprezne oddaljeno brnenje kamionov.

Poglegli so med gosto smrečje nad čistino, pod katero se je risala cesta.

Brnenje je prihajalo iz zapadne smeri. Ni bilo treba dolgo čakati, ko je privozil prvi kamion, poln Nemcev, in odbrzel mimo. Za njim so privozili še trije.

Partizane je bolelo, da nimajo municije in da jih je tako malo. Kaka krasna priložnost, da bi iznenada napadli Nemce. Če bi bili vsi, kakor so bili še pred štirinajstimi dnevi, bi se zdaj Nemci znašli v ognju. Preden bi se ostevil bi jih popadalo že polovico. Saj so sedeli tesno drug pri drugem in rafali bi jih kosili kakor kosa travo. Tisti, ki bi ostali živi, bi bežali proti Jesenicam. In partizani bi prišli do obleke, čevljev, orožja, municije. Tako pa je brnenje kamionov zamrlo nekje za Hrušico in komandant je od nemoči zastokal. Vso prvo polovico novembra je hodil čakati v zasede Nemce. Ni jih bilo in dan za dnem, vedno bolj zaskrbljen, se je vračal v taborišče praznih rok, brez plaščev, brez čevljev, brez tistega, kar bi borci za zimo potrebovali. In zdaj, ko so nemočni, se jim je nudila prilika, prekrasna prilika. Tistih deset nabojev, ki jih ima v hitrostelki, je kakor posmeh.

Ob brnenju kamionov je skoraj pozabil, zakaj je pravzaprav tu na robu gozda nad cesto in progno in Savo. Šele sedaj je začel natančneje opazovati teren pred seboj. John pa je zašepetal Pepčku:

— Tam dol so zadnjič ubili kurirja, ki naju je hotel prepeljati preko.

— Upajmo na srečo, — je prav tako šepetaje odgovoril Pepček.

Zadnje čase so Nemci držali na tem mestu skoro vedno zasede. To je komandant vedel, ker ni bilo že več kakor dva meseca kurirjev od one strani, ki so kdaj pa kdaj prišli tudi v Ziljski bataljon, dasi ta ni spadal pod IX. korpus, ampak pod IV. operativno cono, pod katero sta spadala Koroška in Stajerska.

Teren med Možakljo in Karavankami bi lahko sicer prekoračili više ali niže. Bresti pa bi morali Savo, kar bi že itak izčrpane še bolj izčrpalo. Zato se je komandant odločil, da prekorači Savo čez brv, skrivajočo se za železniškim nasipom, ki so ga Nemci lahko uporabljali kot odličen zaklon.

Nemci so zasede postavljali navadno ponoči. Zato jih je komandant hotel prehiteti in ob prvem nadahu mraka prekoračiti cesto in skozi podvoz železniško progno ter prekoračiti Savo čez brv, ki je bila s te strani nevidna. In če so Nemci v zasedi tudi sedaj? Ni mogoče.